

وزارت زراعت، آبیاری
و مالداري

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

افغانستان

گزارش ارزیابی سریع کووید ۱۹:
تولیدات زراعتی و بازاریابی

افغانستان

گزارش ارزیابی سریع کووید ۱۹:
تولیدات زراعتی و بازاریابی

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
سازمان خوراک و زراعت ملل متحد
جولای ۲۰۲۰

وزارت زراعت، آبیاری
و مالداري

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

تعاریف و توضیحات ارائه شده در این اثر معلوماتی، هرگز بیان کننده باورها و نظریات سازمان «خوراک و زراعت ملل متحد» پیرامون وضعیت انکشافی و حقوقی و همچنین محدود و مشخص ساختن مرزهای هیچ کشور، ساحه و شهری نمی‌باشد. نام بردن از شرکت‌ها و محصولات‌شان، اگر راجستر شده باشد و یا نشده باشد؛ بدان مفهوم نیست که از جانب سازمان «خوراک و زراعت ملل متحد» مورد تأیید، قرار گرفته و آنرا به کسانی که نام‌شان به این‌جا گرفته نشده است، ترجیح دهد.

©FAO۲۰۲۰

ضمن اینکه بعضی از موضوعات حقوقی‌اش محفوظ است. این اثر با مجوز «Creative Commons Attribution-Non-Commercial-ShareAlike» (CC BY-NC-SA 3.0 IGO; <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>) به دسترس قرار داده شده است. لذا در پرتو لوایح مجوز مذکور، از این اثر به هدف استفاده‌های ضروری موارد غیر تجارتي و غیر انتفاعی به شرطی اجازه داده می‌شود که تمام کپی‌برداری‌ها و نقل قول‌ها؛ اعم از مستقیم و غیر مستقیم به اصل متن و منبع ارجاع داده شود. ضمناً، در هر بخشی که مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ نباید اشاره شود که گویا «سازمان خوراک و زراعت ملل متحد» نهادهای مشخص تولیداتی و یا خدماتی را مورد تصدیق و تأیید قرار می‌دهد. همچنین از لوگو و یا نشان FAO اجازه داده نمی‌شود؛ تا مورد استفاده افراد یا سازمان‌ها قرار گیرد. هرگاه این اثر ترجمه گردد؛ جهت روشنائی از عدم مسئولیت به شکل ذیل باید نگاشته شود: «ترجمه توسط سازمان خوراک و زراعت ملل متحد صورت نگرفته است و سازمان خوراک و زراعت از محتوا و درستی و نادرستی ترجمه مسئولیت ندارد. چاپ اصلی زبان انگلیسی اعتبار دارد». هرگاه در زمینه، دعوا و یا اختلافی به‌وقوع پیوندد؛ حکمیت آن تحت اصول بین‌المللی تجارتی سازمان ملل متحد UNCITRAL صورت خواهد گرفت.

مواد جانب سوم: کسانی که می‌خواهند از مواد این اثر از قبیل: جداول، اشکال و یا تصاویری که متعلق به شخص سوم باشد، استفاده نمایند؛ مسئولیت دارند تا تشخیص کنند که استفاده دوباره از این مواد به اجازه جانب سوم ضرورت دارد یا خیر. هرگاه دعوائی درباره استفاده مواد جانب سوم به وقوع می‌پیوندد، مسئولیت آن تنها به دوش استفاده کننده متخلف است.

فروشات، حقوق و اخذ جواز یا لایسنس: فرآورده‌های سازمان خوراک و زراعت را می‌توان از وبسایت (www.fao.org/publications) یا با ارسال ایمیل به publications-sales@fao.org خریداری نمود. درخواست برای استفاده تجارتي به وبسایت www.fao.org/contact-us/licence-request و سوالات در مورد حق استفاده و جواز به ایمیل copyright@fao.org راجع گردد.

عکس پشت جلد: © Glenssierra/AdobeStock

فهرست عناوین

مقدمه.....	ز
نکات مهم.....	۱
۱. پس منظر.....	۶
۱.۱ کووید-۱۹ و وضعیت اجتماعی - اقتصادی در افغانستان.....	۹
۲.۱ سکتور غذا و زراعت.....	۱۰
۲. روش‌شناسی و دایره ارزیابی سریع کووید-۱۹.....	۱۲
۱.۲ اهداف و مقاصد ارزیابی.....	۱۳
۲.۲ شیوه و روش فرایند ارزیابی.....	۱۴
۳.۲ شرکای ارزیابی.....	۱۵
۳. یافته‌های مهم و کلیدی ارزیابی.....	۱۶
۱.۳ زنجیره‌های مهم ارزش.....	۱۸
۲.۳ جمع‌آوری حاصلات جاری.....	۲۲
۳. ۱. ۲. ۳ جمع کردن محصول.....	۲۲
۳. ۲. ۳ صورت بیلانس گندم.....	۲۳
۳.۳ تأثیرات بالقوه بر حاصلات و حیوانات در آینده.....	۲۴
۴.۳ تأثیرات بالای پروسس.....	۲۶
۵.۳ مارکیتهای حمل و نقل.....	۲۸
۶.۳ ارتباطات و اطلاع‌رسانی در مورد کووید-۱۹.....	۳۰
۷.۳ تأثیرات کووید-۱۹ بالای شبانان و کوچی‌ها.....	۳۲
۸.۳ قیمت مواد غذایی.....	۳۳
۴. اقدامات اساسی جهت حمایت از سکتور زراعت.....	۳۶
۱.۴ اولویت تاجران.....	۳۶
۲.۴ اولویت‌های کشاورزان و باغداران.....	۳۸
۳.۴ اولویت‌ها برای چوپانان و مرغداران.....	۴۱
۴.۴ اولویت‌های کوچی‌ها.....	۴۳
اولویت‌های عاجل و اضطراری.....	۴۴
اولویت‌های میان مدت.....	۴۴
۵. نتیجه و پیشنهادات.....	۴۶
۶. ضمائم.....	۴۸
ضمیمه اول: لیست ولایات و ولسوالی‌های شامل ارزیابی.....	۴۸
ضمیمه دوم: زنجیره ارزش محصولات انتخاب شده.....	۴۹

فهرست جدول ها

جدول ۱ : تعداد و کتگوری نمونه.....	۱۵
جدول ۲ : زنجیره ارزش محصولات انتخاب شده.....	۱۸
جدول ۳ : پروسس و بازاریابی محصولات انتخاب شده.....	۲۰
جدول ۴ : جمع آوری حاصلات جاری و دلایل آن، فیصدی پاسخ دهنده گان.....	۲۲
جدول ۵ : صورت بیلاس گندم.....	۲۳
جدول ۶ : ملاحظه اثرات کووید-۱۹ بالای کشت محصولات.....	۲۴
جدول ۷ : تأثیرات بالای فارم مالداري و مرغ پروري، فیصد پاسخ دهنده گان.....	۲۵
جدول ۹ : تأسیسات پروسس کننده - فیصد پروسس کننده گان پاسخ داده اند.....	۲۶
جدول ۸ : دسترسی بدستگاه های جغل حبوبات - فیصد پاسخ دهنده گان.....	۲۶
جدول ۱۰ : برداشت تفاوت قیمت ها از جانب بازرگانان - فیصد بازرگانان.....	۲۸
جدول ۱۱ : محدودیت های مارکیت ها و ترانسپورت - فیصد بازرگانان.....	۲۹
جدول ۱۲ : چالش های عمده برای بازرگانان حیوانات - فیصد پاسخ دهنده.....	۳۰
جدول ۱۳ : مؤثریت ارتباطات در بین عاملان و بازی گران زنجیره ارزش کلیدی - فیصد پاسخ دهندگان.....	۳۱
جدول ۱۴ : چالش های عمده کوچی ها در مقایسه با سال ۲۰۱۹. فیصد پاسخ دهنده گان.....	۳۳
جدول ۱۵ : اولویت های تاجران، ارقام به اساس فیصد پاسخ دهندگان.....	۳۷
جدول ۱۶ : اولویت های زارعین، فیصد پاسخ دهنده گان.....	۳۹
جدول ۱۷ : اولویت های چوپان ها و مرغداران به اساس جنسیت، فیصد پاسخ دهندگان.....	۴۲
جدول ۱۸ : اولویت های عمده کوچی ها به فیصدی.....	۴۳

فهرست اشکال

شکل ۱: فیصدی نفوس در خطر مصئونیت غذایی.....	۹
شکل ۲: تولید نا خالص افغانستان به اساس سکتور سال ۲۰۱۹.....	۱۰
شکل ۳: اجزای غذایی در افغانستان.....	۱۱
شکل ۴: موقعیت ارزیابی سریع کووید-۱۹.....	۱۴
شکل ۵: زنجیره ارزش انگور.....	۲۱
شکل ۶: نرخ های پرچون سال ۲۰۲۰ به مقایسه اوسط نرخ های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹.....	۳۴
شکل ۷: شاخص نرخ ها ۲۰۱۸ الی ۲۰۲۰.....	۳۵

مقدمه

«کووید-۱۹» در فرایند زندگی و معیشت اکثریت مردم جهان به صورت چشم‌گیر، اختلال ایجاد کرده است. تأثیرات و نشانه‌های مخرب این بیماری همه‌گیر، در آستانه آشکار شدن قرار گرفته است؛ طوری که اکثری از کشورهای جهان وادار شده‌اند تا با تدابیر و اقدامات بازدارنده با آن مبارزه کنند. در صورتی که بعضی از کشورها پیش از این روند احیای مجدد را شروع کرده‌اند، افغانستان؛ اما در نتیجه چهار دهه جنگ و نزاع‌های مخرب و ویرانگر شاهد ضعف و خرابی تمام زیربنای‌های اساسی خود بوده که بدین ملحوظ، نسبت به دیگر کشورهای جهان، موسسات و ارگان‌های کلیدی آن ضعیف شده و گفتنی است که از آسیب‌پذیری بالایی با تناسب به دیگر ممالک قرار دارد. علی‌رغم دستاوردهای قابل ملاحظه؛ طی هفده سال گذشته ۵۵ فیصد نفوس این کشور زیر خط فقر شدید قرار داشته و ۳۹ فیصد جمعیت که ۱۱ میلیون نفر را تشکیل می‌دهد، قبل از شیوع بیماری همه‌گیر «کووید-۱۹» به کمک‌های عاجل نیازمند بوده‌اند.

«کووید-۱۹» نوعی بیماری همه‌گیری است که ظرفیت و توانایی ادارات و مؤسسات ضعیف و شکننده‌ای را که برای خدمات مردم باید فعالیت می‌نمودند، به صورت وحشتناک درهم کوبیده است.

ادامه جنگ‌ها، مساعی برای آغاز مذاکرات صلح، اقدامات جهت مقابله با آفات طبیعی و افزایش روز افزون بیجا شدگان داخلی، سیستم ادارات و مؤسسات خدمت‌رسان را از قبل تحت فشار شدید قرار داده بود، ولی شیوع و بیماری همه‌گیری «کووید-۱۹» وضعیت را بدتر کرد.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان ضمن منابع بسیار محدود و اولویت‌های مبرم جهت مقابله با بیماری همه‌گیر «کووید-۱۹» اقدامات لازم را متناسب با ظرفیت و توان خود نموده است. متحدین بین‌المللی دولت، سازمان ملل متحد و دیگر سازمان‌های اجتماعی به مطالبات کمک عاجل و سریع اقدام نموده‌اند. این بدان معناست که اکثریت کمک‌ها در این اواخر جهت قوام بخشیدن برای بخش‌ها و سکتورهای صحت اختصاص یافته است. متأسفانه؛ اما اثرات فزاینده بخش یا سکتور تولیدی با تصویر ناامید کننده، آن هم به صورت آرام و آهسته در حال ظهور و بروز است. در مجموع، زراعت بالقوه معیشت و امنیت غذایی ۸۰ فیصد جمعیت کشور را به مخاطره افکنده است. لذا وزارت زراعت، آبیاری و مالداري به همکاری تکنیکی سازمان «خوراک و زراعت ملل متحد»، آن هم به منظور تأثیرات بیماری همه‌گیر «کووید-۱۹» بالای سیستم غذایی و زراعت کشور یک ارزیابی سریع را انجام داده‌اند. این ارزیابی با هماهنگی نزدیک رؤسا و مقامات مافوق وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، رؤسای زراعت، آبیاری و مالداري ولایات، همچنان منسوبین و کارمندان مربوطه زراعت، آبیاری و مالداري کشور و دفتر منطقوی برای آسیا و بحرالکاهل صورت گرفته است. همین‌طور، آقای عزیز آریا (آمر پروگرام در سازمان «خوراک و زراعت») با همکاری همه‌جانبه از طرف دوشیزه سونیا بن ماهرین (مشاور سازمان خوراک و زراعت)، آقای کاوس تب دلوالی (مشاور سازمان خوراک و زراعت) و یکتعداد کارمندان سازمان خوراک و زراعت در سطح مملکت، کارمندان ریاست‌های زراعت، آبیاری و مالداري ولایات به اهتمام آقای رحمت الله رحمانی (رییس سازمان خوراک و زراعت)، آقای خلیل الرحمن یوسفزی (هماهنگ کننده پروژه ملی سازمان خوراک و زراعت) تحت نظارت عمومی نماینده سازمان خوراک و زراعت و معاون نماینده پروگرام سروی ۱۸ ولایت را انجام داده‌اند.

به رغم محدودیت‌های زمانی و مشکلات سخت لوژیستیکی آن هم در تهدیدات مفرط امنیتی، تشریک مساعی میان وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و سازمان «خوراک و زراعت» جهت ارزیابی تأثیرات اولیه بیماری همه‌گیر «کووید-۱۹» بالای سکتور زراعت نتایج یک گزارش پر محتوا و مفید است. این گزارش به صورت واضح و روشن تأثیرات مهم بیماری همه‌گیر را بالای سکتور زراعت مشخص نموده است، همچنان راهکار و تدابیری را جهت مقابله در برابر تأثیرات منفی کووید-۱۹ بالای سکتور خوراک و زراعت اولویت بندی می‌کند. این اولویت بندی‌ها نیازمندی‌های مهم زارعین؛ اعم از (زن، مرد)، تجار و کوچی‌ها را منعکس می‌سازد.

سعی و تلاش نهائی جهت به ثمر رساندن اولویت‌های مشخص شده، از اهمیت بالایی برخوردار است.

راجندرا آریال

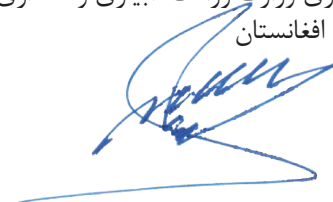
نماینده سازمان خوراک و زراعت ملل متحد
کابل، افغانستان

14.07.2020

ز

محبوب الله ننگ

سرپرست معینیت زراعت و مالداري / رئیس تصدیق
دهی تخم های بذری وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
جمال مینه، کابل، افغانستان

نکات مهم

وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری و سازمان «خوراک و زراعت سازمان ملل متحد» یک ارزیابی مشترک سریع تأثیرات بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ را بالای سکتور خوراک و زراعت انجام دادند. ضمن تهیه پرسشنامه‌ها و برگزاری کارگاه آموزشی برای احصایه‌گیرنده‌ها، ارزیابی سریع سروی از تاریخ (۱۳ می ۱۰ جون) صورت گرفت. این سروی در ۱۱۳ ولسوالی و ۱۸ ولایت انجام یافت. لذا این ولسوالی‌ها جهت نشان دادن زون‌های اساسی و مهم زراعتی، زیست محیطی و سیستم‌های زراعتی در کشور با دقت تمام مورد انتخاب قرار گرفت. همچنان پرسشنامه‌ای جداگانه جهت شناسایی تأثیرات بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ برای کوچی‌ها و خانواده‌های چوپانان و دامداران که روی شیوه زندگی آنان متمرکز بود، نیز تهیه و ترتیب گردید. ضمن موارد فشرده و نتایج مهم و کلیدی آن، پیشنهادهای در گزارش نیز ارائه گردیده است که انعکاس دهنده یافته‌های عوارض بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ بالای زراعت و سیستم خوراک و اولویت‌های پاسخ دهنده‌گان در این سروی می‌باشد. نظریات سروی‌گران بدون دخل و تصرف، تغییر و رده‌بندی، در اولویت‌سازی آن‌ها انعکاس داده شده است.

ا. فکتورها و عوامل مهم و اساسی

- تعداد کثیری از مردم افغانستان آسیب‌پذیرند. گفتنی است که حتی قبل از شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ نیازمند به کمک‌های اضطراری بودند. بالاتر از ۵۵ درصد جمعیت در این کشور زیر خط فقر زندگی می‌کنند که قریب به ۴۰ درصد آن‌ها پیشتر از شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ به کمک اضطراری نیازمند بودند. عوارض این بیماری توان‌مندی تأمین معیشت افراد را باری دیگر به سمت قهقرا برده و منابع درآمدزایی‌شان را تضعیف کرده‌است. چنانچه بسیاری از آنان جهت تداوم و بقای زندگی خویش نیازمندی به امداد و کمک‌رسانی اضطراری پیدا کرده‌اند. لذا کتله عظیمی از جمعیت افغانستان توانمندی ایستادگی و مقابله در برابر بیکاری و عدم تأمین معیشت که به وسیله این بیماری ایجاد شده است را ندارند.
- حکومت افغانستان و شرکای بین‌المللی خواستار برخی از کمک‌های شده‌اند که شاید نتواند به معنای واقعی کلمه، ضرورت‌های مبرم و اساسی مردم را مرتفع‌سازد. اغلب این کمک‌ها در ابتدای امر، در بخش صحت متمرکز بود. هرچند بعضی تلاش‌ها جریان دارد تا نیازمندی‌های موضوعات محافظت اجتماعی در آینده نزدیک رفع گردد. اما در زمینه پاسداری از موارد حیاتی به خاطر مصونیت نظام اجتماعی و تأمین معیشت مردم تا هنوز توجه لازم صورت نگرفته است.
- موضوعات ساختاری در سکتور زراعت؛ مخصوصاً عدم تنوع محصولات، کسری ارزش بها و محصولات، زیر ساخت‌های ضعیف و سطح پائین مکانیزه کردن، سبب شده است که سکتور زراعت ضمن جهش‌ها و پیشرفت‌های بسیار کوچک نتواند که با واقعات و حادثات غیر مترقبه مقابله نماید.
- تکیه‌زدن بر صادرات به کشورهای محدود و عدم توانایی در افزایش ارزش و محافظت محصولات زراعتی از نگرانی‌های اساسی انکشاف و توانمندسازی سکتور زراعت می‌باشد.
- یک سلسله ارزش‌های مهم به وسیله برخی از موارد آسیب‌پذیر و شکنند، زیان می‌بینند که مهم‌ترین آن‌ها را می‌توان از ساختاری یادکرد که با عوارض بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ ادغام شده‌اند.

ب. تأثیرات مهم کووید-۱۹ بر زراعت

- عوارض بیماری همه‌گیر تأثیرات حداقلی را بر عملکردهای برداشت محصولات اساسی داشته تعداد کثیری از دهقانان قادر به برداشت محصولات اساسی خویش شده‌اند.
- بیشتر از دو سوم مواد ارتزاقی روزانه مردم را گندم تشکیل می‌دهد. لذا افغانستان تقریباً دو برابر مایحتاج تخمین شده آرد گندم را از کشورهای بیرون، وارد می‌کند. این مقدار آرد وارداتی که نسبتاً زیاد به نظر می‌رسد، باتوجه به کیفیت پائین ابزارآلات تولیدی و آسیاب‌های در کشور تا حدی ممکن نیازمندی آرد را مرتفع می‌سازد.
- بالاتر از ۲۰ درصد کشاورزان مرد و ۲۸ درصد کشاورزان زن که اکثریت از خانواده‌های خرده زمین‌دار هستند، در نتیجه عدم دسترسی به تخم‌های بذری و کود کیمیاوی آشکارا نشان داده‌اند که توانایی کشت و زراعت در مراحل بعدی را ندارند.
- آن‌عده از آقایان و خانم‌های که عنوان صاحبان فارم‌های مرغداری را یدک می‌کشند، هراس از عدم دسترسی به تغذیه جوجه‌مرغ‌های خویش را دارند که در ماه‌های پیشرو باید بزرگ شوند و به فروش برسند.
- سکتورهای خرد و کوچک پروسس‌کننده مواد غذایی به علت نبود مواد و حاصلات تازه، با ظرفیت نهایت پائین و ضعیف فعالیت می‌کنند.
- هزینه حمل و نقل و همچنان ارزش محصولات زراعتی از ابتدای شیوع عوارض بیماری همه گیر کرونا به صورت بی‌پیشنه خود سیر صعودی را در پیش گرفته است.
- دست‌فروشان و کارگران روی جاده، که بخش اعظمی از فروشندگان مواد غذایی را تشکیل می‌دهند به علت از دست دادن یگانه شغل و منبع درآمدزایی خویش در معرض خطر عدم دسترسی به مواد اولیه زندگی قرار گرفته‌اند. چنانچه آنان به عنوان نماینده کتله عظیمی از خانواده‌ها در کشور محسوب می‌شوند.
- تلاش‌ها و مساعی تأمین ارتباطات جهت جلوگیری از شیوع بیشتر «کووید-۱۹» در بین کشاورزان، تجار و منابع خدمت‌رسان نسبتاً موفق بوده است؛ اما این امر در بین زنان، کوچی‌ها و چوپانان آنقدر قابل قبول به نظر نمی‌رسد. بنابراین، مسایل جمعی نقش مهم و اساسی در تأمین ارتباطات دارد.
- گفتنی است که تلاش‌ها و مساعی تأمین ارتباطات جهت جلوگیری از شیوع «کووید-۱۹» میان زنان آنقدر موفقیت آمیز نبوده است؛ حتا حدود ۸۰ درصد آنان که اکثریت بزرگی از «زنان» را تشکیل می‌دهند، از هیچ نوع معلوماتی در خصوص «کووید-۱۹» برخوردار نیستند. و ۲۵ درصد دیگرشان نمی‌دانند که این معلومات را از کجا به دست آورند.
- نزدیک به ۳۰ درصد کوچی‌ها توانایی رسیدن به ساحات و چراگاه‌های عنعنوی خویش ندارند. و حدود ۴۶ درصد از آنان به عدم دسترسی به بازارها و مکان‌های داد و ستد مواجه اند.
- در مقایسه به سال ۲۰۱۹ قیمت علوفه و هزینه حمل و نقل حیوانات سیر صعودی را در پیش گرفته است.

- در مقایسه به دوسال قبل، در همین قسمتی از این سال، گراف ارزش مواد غذایی در سراسر کشور سیر خارق‌العاده و بالایی را در پیش گرفته است. قیمت بسیار بلند مواد غذایی و از دست دادن شغل یک کتله عظیمی از خانواده‌های آسیب‌پذیر، سبب ایجاد مشکلات دشوار زندگی‌شان شده است که در برگیرنده عدم دسترسی آن‌ها به نیازهای اولیه زندگی می‌باشد. اما خوشبختانه اقدامات به‌موقع و تدابیر حکومت به منظور مهار نرخ‌ها در ماه‌های مارچ و اپریل، به رغم بلندرفتن قیمت‌ها موفق بوده‌است.

ج. اولویت‌های مهم و کلیدی تجار، کشاورزان و کوچی‌ها

- سروی‌گران، سه اولویت مهم ذیل را در پیشنهادات خویش شامل نموده‌اند؛ بعضی این پیشنهادات شامل برطرف نمودن مشکلات جدی ساختاری در سکتور زراعت است که با شیوع عوارض بیماری همه‌گیر باری دیگر بیشتر شده است. چنانچه از جانب هر گروهی از سروی‌گر سفارش و پیشنهادات‌شان نظر به درجه اهمیت آن تأکید صورت گرفته است.

ج.۱ اولویت تاجران

- جهت بالابردن از مصئونیت و اطمینان پرچون فروشی حاصلات زراعتی، حمایت و پشتیبانی از تعیین مکان برای فروشندگان در مارکیت و بازارهای رسمی شهرها؛
- اصلاح زیربنای ترانسپورتی جهت تنظیم و اداره نرخ‌ها؛ چنانچه «عدم دسترسی به جاده‌ها که بتواند فارم‌های تولیدی را به مارکیت‌ها و بازارها وصل کند سبب بلند رفتن نرخ حمل و نقل مواد زراعتی می‌شود، حتا برخی اوقات این معضل به حدی چالش برانگیز می‌شود که هزینه انتقال حاصلات متذکره به بازارها بیش از حد معمول گران و غیر اقتصادی تمام می‌شود».
- ایجاد تسهیلات جهت دستیابی به قرضه‌های کوچک؛ عدم دسترسی به قرضه‌های کوچک، مفید و مؤثر یکی از عوامل مهمی است که از بالابردن ظرفیت و توان‌مندسازی فعالیت‌های زراعتی در کشور ممانعت می‌کند.
- ساختن ذخیره گاه‌ها، پروسس مواد زراعتی و تسهیلات در بسته بندی آن‌ها؛ نبود سردخانه‌های مجهز یکی از موانع جدی در رشد تنوع زراعتی در کشور است. ضرر و زیان فقدان آن بیشتر به میوه‌جات گران‌قیمت و سبزی‌جات می‌رسد. فاسد شدن و ضایع شدن میوه‌جات و سبزی‌جات بعد از جمع‌آوری محصول در افغانستان نسبت به دیگر کشورهای آسیائی به بلندترین درجه قرار دارد.
- تسهیلات تجارتي - جوازهای صادراتی؛ موافقتنامه‌های اصلاح شده تجارتي با کشورهای همسایه و تقلیل دادن تعرفه‌ها از موضوعات مهم و اساسی‌اند که در پیشنهادات اولویت‌بندی‌های تجارتي نام برده شده است.
- محدودیت‌های حمل و نقل که به علت جلوگیری از شیوع بیماری همه‌گیری کووید-۱۹ وضع گردیده‌بود، باید رفع گردد و درب مارکیت‌های تجارتي باری دیگر به رخ مردم بازشود.

ج. ۲. اولویت‌بندی کشاورزان و تولیدکنندگان محصولات زراعتی

- تهیه و آماده‌سازی تخم‌های بذری و اصلاح شده، همچنان تهیه کود کیمیاوی برای توانمند ساختن تولید دور جدید محصولات؛ برای تمام کشاورزان اعم از مرد و زن تخم‌های بذری و اصلاح شده و کود کیمیاوی در اولویت درجه یک قرار دارد. تا آنان مرحله جدیدی از محصولات خویش را بذر نمایند. اولویت‌های زنان کشاورز و نوعیت تخم بذری برای آنها جهت تأمین و فراگیر بودن مسأله جندر به صورت ویژه باید مطمح نظر قرار گیرد.
- حمایت و پشتیبانی از ایجاد ذخیره گاه‌ها به شمول سرد خانه‌ها، گدام‌ها و سیلوهای دارای سیستم تهویه مجهز و مطمئن؛
- کمک و حمایت از میکانیزه کردن زراعت؛ هنگام میکانیزه شدن سیستم زراعتی، جهت جمع‌آوری حاصلات و تولید سبزیجات به زنان باید به صورت ویژه اولویت داده شود.
- کمک برای ایجاد گرم‌خانه‌ها جهت تهیه سبزیجات و میوه‌جات به صورت مستمر و دوامدار و همچنان هم‌کاری در راستای انکشاف تنوع غذایی و ارتقای زراعت شهری؛
- ایجاد مارکیت‌های زراعتی و اصلاح راه‌های مواصلاتی بازارها و مارکیت‌ها برای کشاورزان؛ گفتنی است که خانم‌های کشاورز جهت توانمندسازی خویش در امورات بازاریابی در ابتدای پیشنهادات خود، خواستار تخصیص مکان‌های ویژه در بازار و مارکیت شده‌اند؛ تا به خوبی در داد و ستد بازار سهم گیرند.
- توسعه آبیاری، احیای آن و مهار از آب خیزی؛ خانم‌های کشاورز استفاده از آب‌های داخلی را به حیث جزئی از حمایت‌های از سیستم آبیاری برای تنظیم آب یاد کرده‌اند.
- ارتقا و انکشاف ادارات و مؤسسات تدارکاتی تهیه و خریداری محصولات زراعتی داخلی؛ از شامل ساختن زنان در تمام ادارات تدارکاتی عمومی به حیث یک اولویت اساسی تأکید صورت گرفته است.
- تسهیلات اخذ قرضه کوچک برای تولید کنندگان با نرخ مناسب ایجاد گردد؛ موافقت در قرضه کوچک پاسخ‌گوی نیازمندی‌های زنان و تجارت‌شان می‌باشد.
- ارتقای ظرفیت و داخل ساختن امکانات تکنالوژیکی جدید در بخش زراعت؛ توافق در کارها و ایجاد ظرفیت‌سازی به نیازمندی‌های زنان جهت سهم دادن آنها به امورات محوله ضروری است.

ج. ۳. اولویت‌های چوپانان و مرغداران

- حمایت از کشاورزان، اعم از مرد و زن در راستای ایجاد فارم مرغداری‌های کوچک، متوسط و بزرگ و ایجاد فارم دام‌های حیوانات اهلی. نسل‌های اصلاح شده حیوانات را ترویج داده و موجب و بازسازی علفچرها نیز می‌گردد.
- حمایت از افزایش نرخ‌ها پس از حاصل‌دهی. پروسس و اصلاح زمان نگهداری تولیدات لبنیاتی؛

- توزیع و تسهیل دسترسی به تغذیه حیوانی به منظور حفظ و نگهداری گله حیوانات موجود؛
- در ساحات شهری ایجاد محلات ویژه خرید و فروش تولیدات مرغداری و حیوانات؛ ایجاد محلات مخصوص برای زنان که در خرید و فروش حیوانات سهم گیرند.
- جهت نگهداری محصولات حیوانی ایجاد سرد خانه ها، یخچال ها، فریزرها فراموش نگردد. نیازمندی زنان جهت سهم گیری در خرید و فروش مد نظر گرفته شود.
- در راستای کاهش مرگ و میر حیوانات پروسه واکسیناسیون برای آنها باید در نظر گرفته شود. منابع حیوانی عاری از خطر، به ویژه برای زنان از اهمیت بالایی برخوردار است.
- در هر نوع تدارکات و فعالیتهای عمومی شامل ساختن زنان کشاورز حتمی است.
- کمک در راستای آموزش و پرورش تخریکی سیستم مرغداری و دیگر حیوانات ضروری است.

ج. ۴. اولویتهای کوچی گری

اقدامات عاجل و اضطراری

- اطلاع رسانی از شیوع «کووید-۱۹»؛ لوازم محافظتی، تست، آزمایش و تداوی به روشهای زندگی کوچی گری در افغانستان مؤثر و مهم به نظر می رسد.
- تهیه علوفه های اضطراری برای نجات حیوانات کوچی ها؛ عدم دسترسی به علف چرها در زمان عادی امکان دارد که آنها به خاطر نجات جان حیوانات با ارزش خویش وادار به مصالحه گردند. به عبارت دیگر، ممکن است که حیوانات با ارزش خود را در حالت کمبود علوفه از تهدید مرگ نگهدارند.
- تهیه کمکهای غذایی اضطراری؛

اولویت بندی های متوسط

- انکشاف و ارتقای معیشت بدیل؛ مسکن گزینی دایمی و ارتقای ظرفیت جهت گذار به زندگی غیر کوچی گری (عادی).
- تهیه خدمات و ترنری به شمول واکسیناسیون، تشخیص امراض و تداوی؛
- اصلاح دسترسی، احیای مجدد و بازنگری حق تصاحب ملکیت های عامه به علف چرها؛
- اصلاح دسترسی به مارکیت ها، بازارها و تأسیسات پروسس مویشی؛

Photo credit: FAO

۱. پس منظر

تبعات و پیامدهای بیماری همه گیر کووید-۱۹ زندگی و معیشت مردم را در سراسر جهان مختل کرده است. لذا زنگ‌های خطر در کشورهای آسیب پذیر و ممالک عقب‌افتاده و دارای منابع ضعیف و ظرفیت ناکافی به صدا در آمده است. ملت‌ها جهت مبارزه با این مرض منحوس به پا خاسته بودند. افغانستان ضمن اینکه از جمله آسیب‌پذیرترین کشورهای جهان است آمادگی لازم را برای مقابله با این مرض نداشت. اولین علایم و نشانه‌های مرض کرونا در این کشور در ولایت هرات به ثبت رسید. چون با کشور ایران مرز مشترک دارد. ویروس کرونا را مهاجرینی که از کشور ایران بازگشته بودند با خود آورده و این واقعه در اواخر فبروری سال ۲۰۲۰ به ثبت رسید. هجوم سیل‌آسای مهاجرین برگشت‌کننده از ایران و پاکستان به کمیت مجموعی ۲۸۷۰۸۰ نفر بین ماههای فبروری و اپریل ۲۰۲۰ سبب تشدید تعداد مبتلایان به این مرض شد. همزمان منابع اقتصادی و طبیی کشور را در رکود و ضعف مواجه ساخت. ارقام مبتلایان کووید-۱۹ تا تاریخ (۸ جون ۲۰۲۰) به «۲۰۳۴۲» نفر می‌رسید. و (۴۷۳۲۷) نفر تست شده اند که طبق برآورد و تخمین کمیته صلیب سرخ سازمان ملل در حدود ۴۰ فیصد تست شدگان با نتیجه مثبت شده است.

این مقدار در افغانستان یکی از ارقام درشت در زمره دیگر کشورهای جهان به حساب می‌آید. لذا این امر مبین تصویر حقیقی مجموع مبتلایان در کشور نیست؛ چون از یک‌طرف قابلیت تست‌گیری در اینجا بسیار ضعیف است و از جانب دیگر اکثریت مریضان به شفاخانه‌ها و مراکز تست کرونا مراجعه نمی‌کنند. بسیاری از استنتاجات و گمانه‌زنی‌ها، گویای آن است که تعداد ارقام مبتلایان و فوتی‌ها چند برابر بیشتر از رقم اعلام شده می‌باشد.

سکتور صحت در افغانستان در این اواخر ضمن این که رشد نسبتاً چشم‌گیر و قابل ملاحظه‌ای داشته است و برخی از نواقصات آن رفع گردیده است؛ تا هنوز اما به صورت درست آمادگی آن را پیدا نکرده است که به طور شاید و باید وظایف محوله خویش را جامعه عمل بپوشاند و به آن گستردگی که بیماری کرونا همه‌گیر شده است مبارزه کند. یک تعداد تأسیسات به‌شمول خوابگاه‌های دانشگاه، قصر دارالامان و حتا یک تعداد مکاتب به مراکز و تجرید گاه‌های تداوی مرض کووید-۱۹ مبدل شده‌اند. گفته می‌شود که ظرفیت آنها به ۱۰۰۰ بستر می‌رسد.

وزارت صحت عامه در این اواخر اعلام داشته است که تمام بسترها، کهنه و فرسوده شده‌اند. نظر به گزارش «لانتس» در اول جون ۲۰۲۰ افغانستان دارای مرکز تشخیصی به ظرفیت ۵۰ تست در روز است. نبود مراکز تشخیصی غیر مرکزی این امر را غیر ممکن می‌سازد که مبتلایان تست، تشخیص و تداوی گردند. قرار پیشنهاد سازمان صحتی جهان برای هر ده هزار نفر ۲۲,۸ کارمند صحتی متخصص نیاز است؛ تا مبتلایان را به صورت عادی مورد تست و تداوی قرار دهند.

در افغانستان برای هر ده هزار نفر در مناطق شهری ۷,۲ داکتر و در مناطق روستایی برای تداوی هر ده هزار نفر ۰,۶ داکتر وجود دارد که این به طور خطرناک، پایین از استاندارد صحتی جهانی است؛ حتا این رقم، در نبود بیماری همه‌گیر نیز کافی نیست.

اقتصاد اکثریت مردم وابسته به حمایت‌های بین المللی است. چیزی که موجب نگرانی و اضطراب بالا برای شهروندان کشور می‌شود؛ آن است که اکثریت مطلق مردم پول و منابع کافی دیگر ندارند؛ تا از آن طریق در هنگام قطع درآمد روزمره‌شان امرار معاش نمایند و مایحتاج زندگی خود را تأمین کنند.

قبل از شیوع بیماری همه‌گیر کرونا، بیشتر از ۵۵ درصد مردم زیر خط فقر زندگی می‌کردند. با وصفی منابع و امکانات، محدود حکومت جمهوری اسلامی افغانستان پاسخ سریع به بیماری همه‌گیر کرونا داده و به آن رسیدگی نموده است. بنابراین از بعضی اقدامات و کارهای پیش گیرنده ضمن جلوگیری از ایجاد خستگی برای خوانندگان یادآوری می‌شویم:

- تخصیص ۲۵ میلیون دالر امریکایی جهت قوام بخشیدن به سکتور صحت و دیگر اقدامات محافظت اجتماعی، و مبارزه وسیع برای جلوگیری از شیوه بیشتر کووید-۱۹ در کشور؛
- در ماه مارچ ۲۰۲۰ حکومت جمهوری اسلامی افغانستان، پلان مقابله اضطراری ملی را در برابر مرض کووید-۱۹ ترتیب داده است.
- تدابیر و تمهیدات اداری برای مقابله کووید-۱۹ شامل ادارات ذیل است:

◦ کمیته خارجی مقابله با کووید-۱۹ به ریاست معاون اول رییس جمهور، کمیته چند سکتوری نظارت کننده در سطح شورای امنیت ملی، کمیته چند سکتوری که توسط وزیر صحت عامه اداره می‌گردد. جلسات بخش صحتی به سرپرستی وزارت صحت عامه و شرکای بخش انکشافی؛

◦ کمیته آمادگی برای حالات اضطرار، چنانچه وزارت صحت عامه در هر ولایت نماینده تعیین کرده است؛

◦ ضمن کمیته تخنیک فرعی برای مبارزه با کووید-۱۹ در وزارت صحت عامه، پنج کمیته فرعی دیگر نیز ایجاد شده است.

◦ ایجاد کمیته اضطراری ولایتی مقابله با کووید-۱۹ در سطح ولایات که ریاست آن‌ها را والیان به عهده دارند. با این کمیته‌ها سازمان ملل متحد نیز همکاری می‌نماید.

• در شبکه‌های ارتباطات اداری، شبکه‌های ارتباطات اجتماعی، فرهنگی و مذهبی؛ جهت بلند بردن سطح آگاهی مردم به منظور حفاظت اجتماعی اصلاحات اساسی صورت گرفته است.

• نظارت و تفتیش از قیمت‌ها در بازارها و دیگر اقداماتی که سبب مانع احتکار و دیگر کارهای زیان بار می‌گردد؛

- تطبیق فاصله‌گیری اجتماعی و قرنطین و دیگر تدابیر محافظتی؛
- پروازهای داخلی و خارجی به صورت قطعی محدود گردیده است.
- حکومت جمهوری اسلامی افغانستان تلاش‌های زیادی را جهت حصول اطمینان به خرج داد تا راه‌های حمل و نقل مواد غذایی و دیگر ضروریات اولیه با شرکای تجارتي باز باقی بماند.
- توسعه ظرفیت نگهداشت سردخانه‌ها در کشور به منظور کاستن ضایعات مواد اساسی زراعتی؛
- تلاش‌های مستمر و بی وقفه تا هنوز هم جریان دارد؛ تا قابلیت‌ها و توانایی‌های بخش خصوصی در زمینه پروسس مواد مهم و اولیه زراعتی بالا برده شود.
- تشدید تدابیر حفاظت اجتماعی جهت کمک و حمایت خانواده‌های دارای آسیب‌پذیری بالا؛ این امر شامل توزیع نان خشک به صورت رایگان در مناطق شهری برای فامیل‌های بی‌بضاعت و مستمند در مدت زمان معین می‌شود.

جامعه بین‌المللی از ابتکارات دولت جمهوری اسلامی افغانستان؛ بنابر پلان و تطبیق میکانیزم‌های مقابله با بیماری همه گیر کرونا با استفاده منابع موجود و منابع به دست‌آمده از شرکای بین‌المللی به طور سالانه حمایت می‌نماید. آدرس‌های مهم و کلیدی حمایت‌کننده تا ماه می سال ۲۰۲۰ میلادی، عبارت‌اند از بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول، اتحادیه اروپا، نمایندگی‌های ملل متحد، امارات متحده عربی و جمهوری خلق چین.^۱

با در نظر داشت وسعت و دامنه بیماری همه گیر کوید-۱۹ و آسیب‌پذیری جدی شهروندان افغانستان، به زودترین فرصت واضح خواهد شد که این کمک‌ها، کم‌تر از نیازمندی‌های مردم کشور، جهت مبارزه با مرض کووید-۱۹ می‌باشد.

طی یک بررسی و آمارگیری قبل از شیوع بحران بیماری همه گیر کرونا، نشان داده شد که بیشتر از ۳۵ درصد مردم افغانستان به کمک‌های اضطراری و اولیه نیازمند بوده و بیماری همه گیر کرونا این نیازمندی را چند برابر ساخته است.

این گزارش نتیجه بررسی سریعی است که در محور غذا و سکتور زراعت ترتیب گردیده بود و بیشتر برای مشخص ساختن و آشکار شدن موارد آسیب‌پذیری‌های مهم و کلیدی تنظیم شده است. همچنان این گزارش سطح تأثیرات مخرب کووید-۱۹ بالای خوراک و زراعت را نیز واضح می‌سازد.

اما این گزارش دیگر موضوعاتی را از قبیل: صحت، بهداشت، آموزش و پرورش، دسترسی به غذا و سایر نیازمندی‌ها را در نظر نگرفته است. بنابراین وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و اداره خوراک ملل متحد به صورت مشترک یک ارزیابی سریع را انجام داده‌اند. بخش اول این گزارش ارائه معلومات در خصوص زراعت آن هم در محدوده اجتماعی - اقتصادی است. بخش دوم آن ارائه کننده روش‌شناسی سروی و دورنمای آن می‌باشد. بخش سوم گزارش، بیانگر تأثیرات مهم بیماری همه گیر کووید-۱۹ بالای غذا و سکتور زراعت می‌باشد. بخش چهارم آن ارائه کننده لیست اولویت بندی‌های کلیدی می‌باشد که توسط گروپ‌های مختلف سروی گران ترتیب گردیده است سرانجام بخش پنجم (آخری) در برگیرنده خلاصه، نتیجه و پیشنهادات می‌باشد.

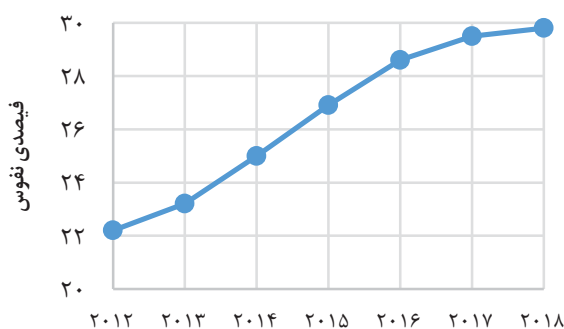
۱ ADB، کمک‌های اضطراری برای واکنش به همه گیر کووی-۱۹، می ۲۰۲۰

۱.۱ کووید-۱۹ و وضعیت اجتماعی – اقتصادی در افغانستان

افغانستان با داشتن بیش از ۵۵ درصد جمعیت در زیر خط فقر، سومین کشور جهان است که از نظر مصئونیت غذایی در پایین ترین سطح قرار دارد. درجه فقر در روستاها ۵۹ درصد است در حالی که این رقم در شهرها به ۴۲ درصد می رسد. آخرین تحلیل ها در (ماه می سال ۲۰۲۰ میلادی) نشان می دهد که ۳۹ درصد جمعیت و یا ۱۰,۹ میلیون نفر در افغانستان به عدم مصئونیت شدید غذایی مواجه است. بدون شک این تعداد نفر، نیازمند به کمک های عاجل در شش ماه پیشرو می باشند. وضعیت تأثیرات کووید-۱۹ بر زندگی مردم از این هم بدتر خواهد شد.^۲ در آغاز ماه جون سال روان میلادی نیم میلیون نفر از ایران و پاکستان که با آغاز شیوع بیماری همه گیر کووید-۱۹ مصادف بود به کشور بازگشتند. از ۳۲,۲ میلیون جمعیت کشور، ۴,۱ میلیون آن بی جا شدگان داخلی اند. اکثریت بازگشت کنندگان خارجی در کمپ های بی جا شدگان داخلی مسکن گزین می شوند. لذا بی جا شدگان داخلی در کمپ های پر جمعیت و مزدحمی که فاقد دسترسی به آب آشامیدنی پاک، امکانات بهداشتی، سیستم تهویه مناسب و دیگر خدمات است، جابه جا شده اند. به علت جو اختناقی مکان، اکثری از فامیل ها در صورت مصاب شدن فرد و یا افرادی از اعضای خانواده شان به این مریضی، مکان وجای مناسب دیگری را برای تجرید مریض خود سراغ ندارند.

رقم بیکاری و اشتغال آسیب پذیر، به شدت سیر صعودی خویش را می پیماید که در بر گیرنده ۲۴ درصد جمعیت قبل از شیوع کووید-۱۹ و ۳۷ درصد دیگر بعد از شیوع این مرض می باشد. لذا طبق تخمین و برآورد وزارت اقتصاد با بیکار شدن ۶۲۸۰۰۰ نفر کارگر مزدبگیر، ۲۵ درصد دیگر نیز به رقم بیکاران افزوده شده است. با مسدود شدن سرحدات تجارتي در ماه مارچ قیمت مواد غذایی در پنج منطقه افغانستان ۲۰ درصد افزایش یافته است. در ماه اپریل ۲۰۲۰ میلادی؛ مواد مصرفی با شاخص قیمت ۱۶,۶ درصد بالا رفته است، قیمت ها؛ اما با اتخاذ تدابیر سریع از جانب دولت به کنترل درآمده است، یکجا شدن بیکاری با بلند رفتن قیمت مواد غذایی در ماه های مارچ و اپریل خانواده ها را در تنگنای بزرگ اقتصادی قرار داده است.

نظارت از بازار از جانب سازمان پروگرام جهانی غذا، مبین آن است که قدرت خرید کارگران مزدبگیر و چوپانان به ترتیب ۲۰ درصد و ۱۴ درصد کاهش یافته است. آخرین گزارش در (ماه می ۲۰۲۰) تخمین می کند که در حدود ۴۱ میلیون نفر (۳۵ درصد جمعیت) به عدم مصئونیت شدید غذایی در ماه های اپریل و می ۲۰۲۰ مواجه می باشند که مردم در نتیجه، محتاج به کمک عاجل غذایی بوده اند. شیوع تغذیه نامناسب در ۶ سال اخیر به شدت افزایش یافته است.^۳ اگر به شکل « شماره ۱ » نظری انداخته شود، در خواهیم یافت که این شاخص، متفاوت از تخمین ها در دیگر کشورهای آسیایی و اکثر کشورهای جهان است. همانند آن ۴۱ درصد، اطفال زیر پنج سال از رشد بازمانده اند که این رقم بلندترین عدد در سطح جهان می باشد در سال ۲۰۱۹ میلادی، ۴۰,۹ درصد اطفال زیر پنج

شکل ۱: فیصدی نفوس در خطر مصئونیت غذایی

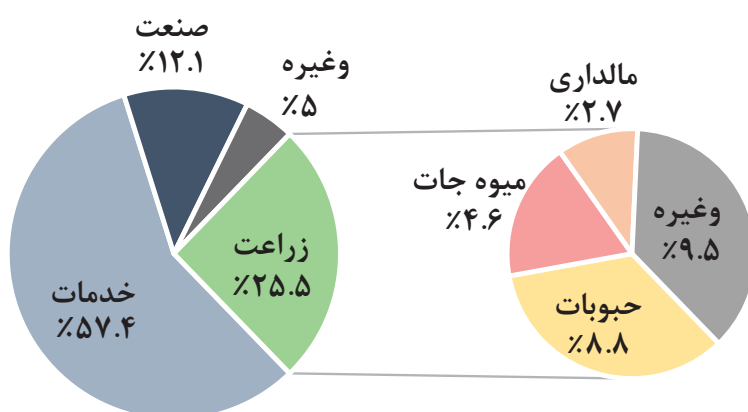
منبع: سازمان خورا و زراعت

۲ UNDP، ۱۵ اپریل ۲۰۲۰. تأثیر COVID-۱۹ افغانستان: اختلالات کوتاه مدت و ملاحظات سیاست.

۳ آمار جمعیت براساس آخرین برآوردهای NSIA.

سال، به شدیدترین تغذیه نامناسب مصاب اند که به صورت مادام‌العمر به تداوی در افغانستان نیاز دارند. مؤسسه نجات اطفال تخمین می‌کند که ۷,۳ درصد طفل در ماه اپریل و می ۲۰۲۰ میادی به کمبود مواد غذایی مواجهه بوده اند. لذا ایجاب می‌نماید که کمک عاجل برایشان در نظر گرفته شود. در حالی که شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ در حال رشد است و انتظار می‌رود که در آینده وضعیت از این هم بدتر خواهد شد.

شکل ۲: تولید ناخالص افغانستان به اساس سکتور سال ۲۰۱۹

منبع: اداره احصایه ملی افغانستان

۲.۱ سکتور غذا و زراعت

سکتور زراعت سکتور دوم بعد از بخش خدمات است که در برگیرنده ۲۵,۵ فیصد تولید ناخالص ملی می‌باشد و در آن اضافه‌تر از ۴۳ درصد نیروی مصروف کار است. برآورد و تخمین می‌شود که نزدیک به ۸۰ درصد نفوس کشور با این سکتور به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم به طور کلی

و یا قسمی وابسته است. انتظار می‌رود که زراعت در اقتصاد افغانستان نقش اساسی را در آینده‌های نه چندان دور و قابل پیش‌بینی بازی خواهد کرد. عدم پیشرفت در سکتورهای تولیدی و معادن، موجب گردیده‌است که نیروی کار اضافی در بخش زراعت نتواند از آن به سکتورهای معادن و تولید جذب گردند. «شکل ۲». نشان می‌دهد که تولید ناخالص ملی نظر به سکتورهای دیگر در سال ۲۰۱۹ متفاوت است. و این منبع اقتصادی دارای تنوع حداقلی است که از این قسمت، به آسیب‌پذیری مواجه می‌باشد. محصولات زراعتی تشکیل دهنده بخش اعظم از سکتور زراعت است. سکتور مالداری در اثر تغییر اقلیم و خشک‌سالی و کاهش علف‌چرها و دیگر عوامل در حال ضعیف‌شدن است. حبوبات؛ عمدتاً گندم محصول مسلط سکتور زراعتی است که ۳۰ درصد زمین قابل کشت را با تولیدی در حدود ۴,۹ میلیون تُن گندم سالانه تحت پوشش قرار می‌دهد. سبزی‌جات ۵,۱۲ درصد زمین مستعد به زرع را تحت پوشش قرار داده است. بناءً در میان دیگر سبزی‌جات، کچالو و پیاز بیشترین محصولات را تشکیل می‌دهد. تولید میوه‌جات از گذشته نزدیک به یک محصول جذب کننده پول نقد تبدیل شده است. لذا با دارا بودن قابلیت بالا به عنوان تبدیل کننده سکتور زراعت به حیث سکتور فقرزدا می‌باشد که در روستاهای کشور در حال ظهور و بروز است. زراعت یک سکتور مهم جهت جذب اسعار خارجی نیز می‌باشد که ۸۵ درصد درآمدهای صادراتی در سال ۲۰۱۹ به وسیله این سکتور صورت گرفته است. همچنان میوه‌های خشک و تازه به تنهایی ۴۵ درصد کل صادرات زراعتی کشور را در سال ۲۰۱۹ تشکیل می‌دهد. لذا تولید میوه و دیگر محصولات با ارزش صادراتی، بسیار سودآور و مؤثر است؛ ولی متأسفانه پیشرفت زیاده‌تر این سکتورها در اثر آسیب‌پذیری از بسته شدن بنادر و عدم دسترسی مناسب به مارکیت‌های بین‌المللی به اصطکاک مواجه شده است.

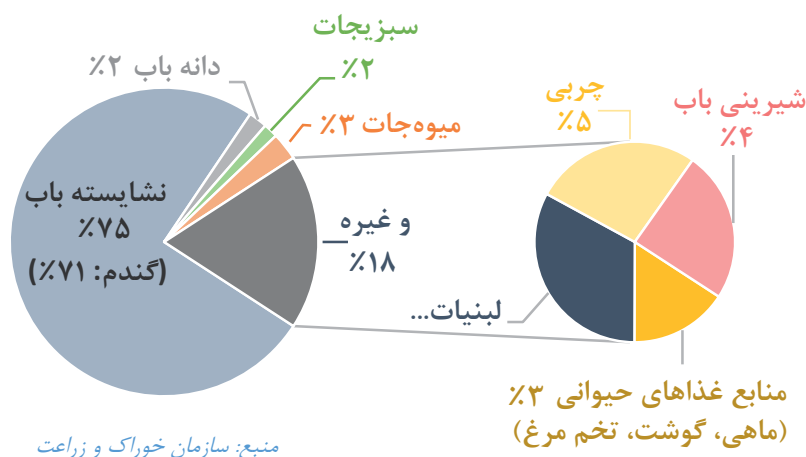
همچنان سکتور زراعت در اثر حادثات مکرر طبیعی که بیشترین به وسیله تغییر وضعیت اقلیمی مانند: خشک‌سالی، آب‌خیزی، یخبندان و گرمای مفرط هوا به وجود آمده است، آسیب پذیر می‌باشد. تکرار و شدت این حوادث ناگوار طی سالیان گذشته به سمت وخیم شدن در حرکت است. بدون شک همه آن منوط به چگونگی تغییر اقلیم می‌باشد. لذا این حوادث تنها در سال ۲۰۱۹ به اثر آب‌خیزی ۲۹۴۰۰۰

نفر را متضرر ساخت و به تعداد ۱۱۸۶۴ رأس مواشی ضایع گردید و ۱۹۵۰۰ هکتار زمین زراعتی تخریب شد و در حدود ۱۱۷۰۰۰ نفر را از خانه‌های شان بی‌جا کرد که از آن جمله ۱۱۱۰۰۰ آن در سال ۲۰۱۹ از اثر آب‌خیزی بوده است.^۴ در سال ۲۰۲۰ میلادی تخمین گردیده است که حدود ۲۲۰۰۰۰ در نتیجه آب سیلاب و حوادث مربوط به آن (لغزش زمین و پرفکوج) آسیب دیده‌اند. تطابق همزمانی شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ با آب‌خیزی موسمی احتمالاً وضعیت را بدتر خواهد کرد.^۵ آب‌خیزی‌های قبلی حدود ۴۰۰۰۰ نفر را در ماه‌های جنوری الی می ۲۰۲۰ متضرر ساخته است.^۶ همچنان بارش مفرط باران، در شمال کشور کشت خزانی گندم را متأثر ساخته است.

این در حالی است که باران‌های سنگین در ماه اپریل زمین‌های زراعتی را تخریب نموده و موجب ضایعات بزرگ اقتصادی گردید. به طور اوسط غذای مردم افغانستان موادهای نشایسته‌ای و عمدتاً گندم است که خود ۷۵ فیصد غذای روزانه مردم افغانستان را تشکیل می‌دهد. ۵ درصد غذای روزانه مردم از سبزی‌جات و میوه‌جات تأمین می‌شود. روی هم‌رفته مصرف غذا کم است و با مصرف نمودن بیش از حد مواد نشایسته‌ای و عمدتاً گندم غذای متنوع ساخته نمی‌شود. و از همه مهمتر اینکه در غذای عادی مردم، سبزی‌جات و لبنیات کم‌تر جای دارد.^۷ بلندرفتن قیمت سبزی‌جات و میوه‌جات در ماه اپریل ۲۰۲۰ (۳۷+ فیصد) به ترتیب وضعیت را به سمت وخامت اقتصادی جهت داد. همچنان ۱۱ درصد در قیمت نان و آرد نیز افزوده شد که خود تأثیراتی به دسترسی غذا داشت.^۸ در ماه‌های مارچ و اپریل ۲۰۲۰ به علت بلندرفتن قیمت نان به طور متوسط (۲۰ درصد) در چندین مارکیت، نه تنها در مصرف نان تأثیر منفی گذاشت؛ بلکه برای تعداد کثیری از مردم دسترسی به نان را دشوار ساخت خوشبختانه، اما اقدامات به موقع حکومت از ابتدای ماه می ۲۰۲۰ افزایش قیمت نان را مهار کرد.

سکتور زراعت برای مصئونیت غذایی بسیار مهم است، ضمن اینکه این سکتور در افغانستان در زمینه کاهش فقر و از بین بردن گرسنگی موفقیت‌های چشم‌گیر، طی ۱۷ سال گذشته داشته است. اما از آسیب‌های مختلف در امان نمانده است. تقریباً نسبت به تمام کشورهای آسیایی در زمینه عناصر مهم و کلیدی زراعتی به شمول باروری، تنوع فارم، میکانیزه شدن و روابط تجارتي عقب مانده است. شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ شاید دست آوردهای انکشاف زراعتی را زیاده‌تر از قبل به عقب براند و آسیب پذیری‌ها را قوام بخشد.

شکل ۳: اجزای غذایی در افغانستان

^۴ <https://www.internal-displacement.org/countries/afghanistan>

^۵ برنامه احتمالی سیلاب ICCT افغانستان، مارچ-جون ۲۰۲۰، فبروری ۲۰۲۰.

^۶ <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Afghanistan%20Humanitarian%20Weekly%2024%20May.pdf>

^۷ Felipe Dizon, Anna Herforth, Zetianyu Wang هزینه یک رژیم غذایی مغذی در افغانستان، بنگلادش، پاکستان و سریلانکا، امنیت جهانی غذا، دوره ۲۱، ۲۰۱۹.

^۸ سازمان ملی آمار و اطلاعات، فهرست ملی قیمت مصرف کننده، اپریل ۲۰۲۰.

Photo credit : FAO/Sayed Macsod Hashimi

۲. روش‌شناسی و دایره ارزیابی سریع کووید-۱۹

به منظور حفظ مسیر و حرکت تأثیرات کووید-۱۹ باید تدابیری برای صیانت از وضعیت معیشت وابسته به زراعت و سیستم شکننده غذایی روی دست گرفته شود. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری جمهوری اسلامی افغانستان. از سازمان خوراک و زراعت ملل متحد تقاضا نموده است تا در زمینه ارزیابی سریع تأثیرات کووید-۱۹ بالای غذا و سکتور زراعت کمک نماید. لذا به طور جداگانه بحث‌ها میان شرکای مهم و کلیدی انکشافی به داخل مصونیت غذایی و شاخه‌ها و شعبات زراعتی انجام پذیرفت و پیشنهاد یک ارزیابی هماهنگ شده کووید-۱۹ و شریک ساختن معلومات به تمام ادارات ذیربط ارائه گردید. بدین منظور میان شرکای اولیه، روی تقسیمات موارد ذیل موافقت صورت گرفت.

- بانک جهانی رهبری تشریک مساعی جهت ارزیابی تأثیرات کووید-۱۹ را روی دست بگیرد و آن را روی توان‌مندی مردم جهت دسترسی به غذا و دیگر نیازمندی‌های زندگی اجرا نماید. تمام مسایل مربوط به تقاضای غذا، قیمت‌ها، درآمدها، قدرت خرید، محافظت اجتماعی و دیگر مسایل و موضوعات، توسط این ارزیابی تحت پوشش قرار گیرد.
- پروگرام غذایی جهانی باید در رهبری ارزیابی فعالیت‌های مارکیت مؤظف گردد و هدف و وظیفه آن تشخیص مسایل مهم و اساسی باشد که فعالیت منظم مارکیت‌های غذا را مختل می‌کند. این امر شامل مارکیت‌های داخلی و خارجی برای تجار و مصرف‌کنندگان قرار گیرد.

- سازمان خوراک و زراعت به رهبری وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مؤظف شد تا ارزیابی سریع تأثیرات کووید-۱۹ بالای محصولات زراعتی و خطوط موصلاتی مارکیت‌ها را انجام دهد.

علاوه بر سازمان خوراک و زراعت، ملل متحد و GeoPol در هماهنگی نزدیک با وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مصمم شدند که تأثیرات کووید-۱۹ بالای خوراک و امنیت غذایی خانواده‌ها را با جزئیات تمام مورد ارزیابی قرار داده و بررسی اثرات آن را بالای زراعت و تأمین معیشتی که مبتنی بر موضوعات زراعتی است را ادامه دهند.

همچنان وزارت اقتصاد، اثرات کووید-۱۹ بالای رشد اقتصادی، بیکاری و دسترسی به غذا در حالات تورم و تزلزل بیش از حد نقدینگی را مورد ارزیابی قرار داده است. تعدادی از شرکای ملی و بین‌المللی نیز در چوکات هماهنگ شده آن هم در سطح کشور، اثرات کووید-۱۹ را ارزیابی نموده و یا در حال انجام ارزیابی‌اند. بعضی از آن ارزیابی‌ها به صورت چندین جانبه از طرف REACH، بخش زنان سازمان ملل متحد، اکسفام، یونسف، دانشگاه آکسفورد، غذا و زراعت می‌باشند. ارزیابی سریع وزارت زراعت، آبیاری و مالداری و اداره خوراک و زراعت سازمان ملل متحد در بخش‌های خاص سیستم غذایی تمرکز دارد که در دیگر ارزیابی‌ها تحت پوشش قرار نگرفته است.

۱.۲ اهداف و مقاصد ارزیابی

هدف اصلی این ارزیابی دریافت شواهد و آگاهی از مقیاس و مسیر تأثیرات کووید-۱۹ بالای سکتور زراعت نیست. بلکه به وسیله این ارزیابی، توقع می‌رود که بیشتر بر بلندبردن توان‌مندی‌های کشاورزان کوچک، زنان کشاورز، کوچی‌ها و بازرگانان توجه شود و به خاطر کاهش اثرات بیماری همه‌گیر کرونا معلومات جامع و همه جانبه، آن هم بر اساس پروگرام خاص داده شود. لذا در این ارزیابی سعی شده است تا تمام ساحات زراعتی و زیست محیطی کشور تحت پوشش قرار گیرد.

بعضی محدودیت‌های مهم این ارزیابی عبارت‌اند از:

- این ارزیابی صرفاً بر کشاورزان، چوپانان و بازرگانان تمرکز دارد؛
- دامنه و یا گستردگی آن نمایندگی از تمام اقشار افغانستان نمی‌کند؛
- تعداد زنان کشاورز به طور نمونه کم‌تر است؛ لذا این امر انعکاس دهنده مشکلات جهت تماس گرفتن و رسیدن به زنان از طریق تلفون است؛
- ارزیابی با استفاده از تلفون از راه دور صورت گرفته است که محدودیت‌های آن واضح است؛
- در ارزیابی روی برآورد و تخمین تولید، تجارت و مصرف تلاش صورت نگرفته است؛
- همچنان این ارزیابی به عنوان بررسی غذایی خانواده‌ها و امنیت غذایی نمی‌باشد؛
- ارزیابی بعضی این موضوعات با استفاده از اطلاعات و معلومات موجود یک تعداد منابع صورت گرفته است.

۲.۲ شیوه و روش فرایند ارزیابی

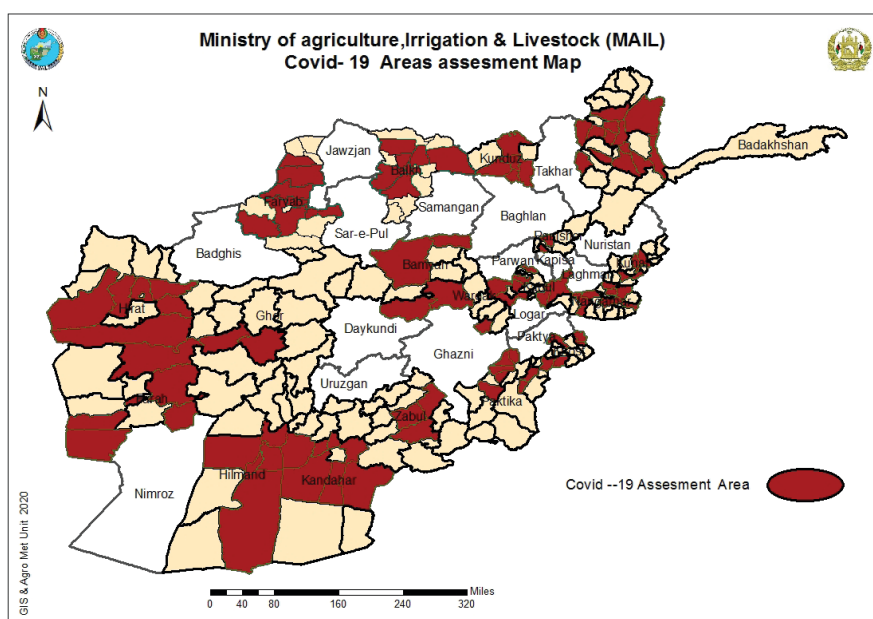
وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری یک تیم متخصصی را به رهبری معین تخنیکي آن وزارت مؤظف نمود تا با تیم سازمان خوراک و زراعت فرایند ارزیابی را آغاز نماید. جلسات متعدد و گفت‌وگوهای زیاد، بین تیم‌های مؤظف از مقامات رسمی وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری و کارمندان تخنیکي سازمان خوراک و زراعت در افغانستان صورت گرفت. دفتر منطقه‌ای سازمان خوراک و زراعت برای آسیا و بحرالکاهل در طول مدت زمان ارزیابی و تحلیل، پروسه نظارت تخنیکي را فراهم نمود. این بخش ویژگی‌های مهم، روش و پروسه ارزیابی را ارائه می‌دارد.

محلات ارزیابی: تیم ارزیابی (وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری و سازمان خوراک و زراعت) ۱۱۳ ولسوالی در ۱۸ ولایت را انتخاب کرده‌اند. محلات ارزیابی، از نقاط مختلف کشور اعم از (شرق، مرکز، ارتفاعات مرکزی، شمال، شمال شرق، جنوب، جنوب غرب، غرب، و شمال شرق) نمایندگی می‌نمایند. طور نمونه، شکل ۴ - یک نقشه ساحات ارزیابی را با تفصیلاتی که در ضمیمه ۱ کنجانیده شده است ارائه می‌دارد.

نمونه: به طور نمونه در یک ارزیابی‌ای که حدود ۲۹۱۹ نفر از طبقات‌های مختلف را شامل ساخته بود؛ از جمله آن تنها ۱۱۹۶ نفر معلومات دهنده از بخش‌های مختلفی چون: کشاورزان عادی، ملک یا اربابان قریه، اعضای شورای انکشافی انتخاب شد. و همچنان ۷۶ نفر زن کشاورز نیز بود. همین‌طور در میان دیگر معلومات دهندگان مهم، ۸۶ نفر کوچی و اعضای شورای کوچی‌ها نیز شامل گردید. در این ارزیابی ۱۷۴ نفرمسؤلین و کارمندان ولسوالی‌ها، ولایات و کارمندان توسعه زراعتی ولسوالی و ۶۷۹ نفر از تاجران کوچک و بزرگ، پروسس کنندگان و دیگر افرادی که در تولید و ارزش‌آفرینی فرآورده‌های زراعتی نقش داشتند نیز شامل می‌باشند. (جدول ۱).

معلومات دهندگان کلیدی توسط کارمندان بخش زراعت ولسوالی‌ها، ولایات و کارمندان وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری، بر اساس معیارهای معینه از جانب تیم ارزیابی وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری و اداره خوراک و زراعت مورد گزینش و انتخاب قرار گرفتند. برعلاوه آن، ۷۶ نفر زن کشاورز مخصوصاً جهت در نظرگفتن توازن جندر، نیز شامل ارزیابی گردیدند.

شکل ۴: موقعیت ارزیابی سریع کووید-۱۹

تعداد	کتگوری پاسخدهندگان سروی
۱۱۹۶	دهاقین، مالداران، سران قبیله (ملک/ارباب)، اعضای شورای ولسوالی ها و غیره
۷۶	زنان زارع و مالدار
۸۶	کوچی ها و شورای کوچی ها
۷۰۸	پروسس کننده ها
۱۷۴	مقامات ولایتی و ولسوالی ها
۳۲۸	تجار و پرچون فروشان
۳۵۱	سایر کسانیکه در زنجیره ارزش فعالیت دارند
۲۹۱۹	مجموعه

پرسشنامه: سازمان خوراک و زراعت وظیفه گرفت که پرسشنامه فشرده و مختصری را تهیه نماید تا به نسبت محدودیت زمانی، فرایند مصاحبه از راه دور و به وسیله تلفون به گونه ای صورت گیرد که مطالب و موضوعات ناب، تازه و داغ در آن گنجانده شود. افراد مافوق و کلیدی بخش تخنیک دفت ر منطقوی سازمان خوراک و زراعت

برای آسیا - پاسفیک، سازمان خوراک و زراعت وزارت زراعت آبیاری و مالداري، پرسشنامه مزبور را قبل از آماده شدن نهایی، مرور کردند. این پرسشنامه به دو زبان (دری و پشتو) ترجمه شده و مشتمل بر ۱۳۰ سوال آن هم در پنج نمونه برای طبقات و اصناف خاص مصاحبه شوندهگان، طوری تهیه شده است که در بخش فوقانی آن از افراد مصاحبه شونده نام گرفته شود. همچنان پرسشنامه های جداگانه جهت ارائه تأثیرات بالقوه بالای زنان و زنجیره مهم ترین تولیدات زراعتی نیز ترتیب گردیده است.

آموزش و پرورش: سازمان خوراک و زراعت در قدم نخست کورس آموزشی را به مدت چهار روز، برای لیست گیرندگان و گردانندگان دیتا (معلومات) به راه انداخت. افراد لیست گیرنده تنها کارمندان وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در سطح ولایات و ولسوالی ها بودند. اما در ضمن آن ها، هماهنگ کنندگان منطقوی اداره خوراک و زراعت در مناطق مربوطه شان و بعضی کارمندان سازمان خوراک و زراعت نیز مؤظف شدند تا به نظارت از پروسه ارزیابی پرداخته و از کیفیت آن اطمینان حاصل نمایند. همچنان، در انجام برنامه آموزشی، اقدامات ارزیابی گونه و تمرینی به راه انداخته شد تا مسئولین ذیربط مطمئن شوند که برای لیست گیرندگان و دیگر کارمندان به خوبی افهام و تفهیم در خصوص وظایف محوله شان صورت گرفته است.

جمع آوری دیتا (معلومات) و پروسس آن: از تاریخ (۱۳ می الی ۱۰ جون ۲۰۲۰ میلادی) با استفاده از موبایل معلومات جمع آوری شد. همچنان هماهنگ کنندگان منطقوی سازمان خوراک و زراعت و دیگر کارمندان کلیدی، نظارت تخنیکي را انجام داده و از کیفیت معلومات گردآوری شده، اطمینان حاصل کردند. دیگر اینکه معلومات جمع شده، از دو فلتر عبور کرد. فلتر نخست در سطح ولایتی و منطقه ای توسط کارمندان مافوق و کلیدی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و کارمندان اداره خوراک و زراعت انجام یافت. فلتر دوم در کابل توسط رهبری سازمان خوراک و زراعت صورت گرفت. همچنان در گزارش از دیتای ورقي و معلومات از برخی منابع به شمول اداره ملی احصایه و معلومات، سازمان خوراک و زراعت، بانک جهانی، پروگرام غذایی جهان و غیره نیز استفاده صورت گرفت.

۳.۲ شرکای ارزیابی

ارزیابی به طور مشترک توسط وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و سازمان خوراک و زراعت با استفاده از منابع ضروری که به دسترس داشتند انجام یافته است.

۳. یافته های مهم و کلیدی ارزیابی

این بخش یافته های مهم و کلیدی ای را ارائه می نماید که از ارزیابی سریع و یکجا شده با دیتای دومی که از دیگر منابع بدست آمده خلاصه تحلیل های اداره ملی احصایه و معلومات، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و دیگر منابع، محدود به تأثیر کووید-۱۹ می باشند در حالی که دیتای به وجود آمده می تواند تحلیل های اضافی و آجندای پالیسی را بیشتر ارائه دهد.

نکات عمده و کلیدی:

- ارزش زنجیره ای حبوبات عمدتاً سنتی اند و وابسته به آسیاب های کوچک می باشند که سبب فعالیت آنها می گردد. علی رغم آنکه کم کار و ضعیف است، اما ضروریات با آن انجام می یابد.
- داده های زراعتی آسیب پذیر، تقلبی اند و کیفیت آن به عنوان بحث نگران کننده برای کاربران باقی می ماند. ظرفیت محدود است، سیستم بروکراتیک جهت کنترل کیفیت داده ها که دوامدار بوده و نمی تواند که از تولید و تدارکات اطمینان دهد.
- ظرفیت نگهداری سبزیجات و میوه جات یا وجود ندارد و یا بسیار اندک است. تا از آن به عنوان مواد مفیده برای عرضه استفاده شود. ضایعات میوه جات و سبزیجات بعد از جمع آوری حاصلات خیلی زیاد است که گاهی به ۲۵ فیصد و گاهی هم بر اثر مسدود بودن راههای مواصلاتی به ۱۰۰ فیصد ضایعاتش می رسد.
- افزون بر آسیب پذیری صادرات و نگرانی از فروش حین جمع آوری محصولات، پروسس آن نیز در افغانستان محدود است.

- وابسته بودن محصولات زراعتی به چند جای محدود سکتور زراعت را بی‌نهایت آسیب پذیر ساخته است.
- اکثریت بزرگ کشاورزان، قادر به جمع آوری حاصلات جاری خویش اند. بنابراین مشکل مهم در جمع آوری حاصلات نیست؛ مشکل اساسی در بازاریابی و ذخیره حاصلات به‌دست آمده است.
- در خصوص ۲۰ درصد مردان و ۲۸ درصد زنان زارع گزارش داده شده‌است که توانمندی کشت فصول بعدی را ندارند عمدتاً به‌خاطر نداشتن مواد برای کشت، همچنان اکثراً قادر نگردیده اند که محصولات جمع آوری شده خویش را بفروشند.
- نگرانی مهم و اساسی در مورد مردان و زنان پرورش دهنده مرغ، آن است که ۴۴,۴ آنها به جوجه‌های یک روزه و خوراکه آنها (۳۶ درصد) به مواد خوراکه دارند و بیشتر از ۱۰ فیصد مرغ پروان شکایت از عدم دسترسی به مارکیت نمودند.
- بالاتر از ۳۵ فیصد مالکین حیوانات و رمه‌ها شکایت از عدم دسترسی به خوراکه حیوانی و در حدود ۲۸ فیصد آنها شکایت از خدمات و ترنری داشته و آن را از مشکلات عمده خویش قلمداد کرده‌اند.
- اکثریت بزرگی از زارعین اظهار داشته‌اند که دسترسی به آسیاب‌ها راداشته اند؛ صرفاً ۶ فیصد خانواده‌ها شکایت از دسترسی محدود به آسیاب‌ها را کرده‌اند. دیگر تأسیسات پروسس کننده‌های خویش را به صورت نورمال انجام می‌دهند.
- محدودیت کم در ابتدا در خوراکه و خرید و فروش حیوانات موجود بود بعداً این مشکلات رفع شده است.
- ارتباطات اطلاع رسانی و آگاهی دهی کووید-۱۹ بین مردان تاجر و زارع فوق‌العاده خوب؛ اما در بین زنان و کوچی‌ها کمتر موفقیت آمیز بوده است.
- کوچی‌ها با موانع کم قادر به رسیدن به ساحات بومی چراگاه‌ها بوده اند. ولی رسیدن به بازارها و مارکیت‌ها برای آن‌ها پرچالش بوده است.
- اکثریت بزرگی از کوچی‌ها دسترسی محدود فیزیکی و پولی را به علوفه‌ها عنوان کرده اند دارند و این مهم است که پیش از رسیدن بهار و تابستان به چراگاه می‌رسند.
- قیمت نان و غله‌جات در ماه‌های مارچ و اپریل به اثر هجوم بیماری همه گیر کووید-۱۹ زیاد بالا رفت، اما در ماه می ۲۰۲۰ تحت کنترل آمد.
- زارعین فقیر درآمد کارهای مؤقتی را از دست داده اضافه نتوانستند مواد غذایی به قیمت بلند بخرند و مجبور شدند غله را که به کشت نگهداری کرده بودند مصرف کنند. در نتیجه این زارعین ممکن نتوانند در دوره بعدی کشت و کار کنند.

۱.۳ زنجیره های مهم ارزش

زنجیره ارزش گندم معمولاً فاقد معیار عملی و قابل شناخت است که به عنوان عامل اساسی برای ارتقای تجارت بدون فرد صورت گیرد. کشاورزان معمولاً گندم را جهت مصرف خانواده های خود نگهداری کرده و خود را نسبت به همه در اولویت امر قرار می دهند. به عبارت دیگر مقصد اصلی در تولید و مصرف در قدم نخست خود و خانواده شان می باشد. سپس باقی مانده و مازاد آن را به همسایگان و تاجران به فروش می رسانند. تجارت محصول گندم در محلات بومی همچون دیگر غله جات می باشد. نحوه آرد کردن گندم توسط آسیاب های سنتی آبی و برقی محلی صورت می گیرد. به نظر می رسد که شیوع ویروس کووید-۱۹ سکتور گندم و آسیاب آن را متأثر ساخته است. به رغم مؤثریت ضعیف، این سیستم از تحرک نسبتاً خوب برخوردار می باشد. جدول شماره ۲- ساختار زنجیره ارزش را در دروازه فارم نشان می دهد.

تولید درختان جدید میوه بیشتر منوط به درختان وارد شده و نوعیت اصلاح آنها می باشد که برخی از انواع آنها به مرور زمان، توسط تبادله فارمدار به فارمدار دیگر تغییر و انکشاف یافته است. مضافی بر آن، اکثراً گونه ها و انواع قدیمی و سنتی درختان مثمر را در سکتور نهال گیری برای بسیاری محصولات درختی ادامه می دهند. چون به علت عدم موادهای تقویت کننده خاک، غرس نهال های جدید به جای نهال های قدیمی و سنتی نتیجه خوبی در منطقه نداده است.

جدول ۲: زنجیره ارزش محصولات انتخاب شده

به سطح دهقان و باغدار	سیب	زرد آلو	انجیر	انگور	انار	بادنجان رومی
منبع تخم/ نهال:						
تخم/ نهال/ تاک شخصی	۱۴٪	۳۰٪	۷۰٪	۴۴٪	۷۲٪	۲۱٪
تبادله دهقان/ باغدار به دهقان/ باغدار	۳۱٪	۳۱٪	۳۰٪	۳۲٪	۳٪	۳٪
شرکت فروش تخم/ نهال/ تاک	۲۸٪	۲۸٪	-	۱۸٪	۱۴٪	۵۳٪
و غیره	۲۷٪	۱۱٪	-	۶٪	۱۲٪	۲۳٪
منبع کود کیمیاوی:						
مارکیت ولسوالی/ قریه	۵۲٪	۳۷٪	-	۳۰٪	۲۱٪	۲۱٪
مارکیت ولایت	۴۲٪	۵۴٪	۷۵٪	۷۰٪	۷۹٪	۶۳٪
فیصدی حاصل:						
مصرف توسط دهقان/ باغدار	۱۴٪	۱۱٪	۳٪	۸٪	۵٪	۱۰٪
فروش به همسایه/ قریه و یا پرچون فروش های ولسوالی	۴۶٪	۴۷٪	۲۸٪	۳۰٪	۱۵٪	۳۲٪
فروش به تجار	۴۰٪	۴۲٪	۷۰٪	۶۳٪	۸۰٪	۵۸٪

همچنان کشاورزان، از پایین بودن کیفیت مواد زراعتی شکایت دارند. به ویژه از تخم ها و کودهای کیمیاوی؛ بنابراین به نظر می رسد که ادارات دولتی نیز از قابلیت و توانائی آنچنانی برخوردار نیستند تا بتوانند کیفیت و اصالت مواد زراعتی را در سراسر بازارها به تفتیش و نظارت بگیرند. لذا هنگام بحران های چون شیوع بیماری همه گیر کووید-۱۹ نگرانی ها درباره مواد زراعتی چند برابر می گردد چون آن نیز یکی از اسباب افزایش خطر به کشاورزان خواهد بود.

علاوه بر کودهای کیمیاوی؛ بعضی تخم‌ها نیز از خارج کشور وارد می‌گردند که خود نسبت به محدودیت‌های تجارتی آسیب‌پذیر است. لذا عدم دسترسی کافی به کودهای کیمیاوی و تخم‌های اصلاح شده بذری، شاید تولید محصول فصل دیگر را آسیب برساند. بخش عمده محصولات مهم و سودآور، به ویژه میوه جات به بازرگانان ملی فروخته می‌شده، آنان نیز پس از چندی، اموال خریداری شده را به بازرگانانی به فروش می‌رسانند که آن بازرگانان، محصولات متذکره را به خارج از کشور صادر می‌کنند. همچنان بخشی دیگر این محصولات به شکل تازه و بدون فرایند پروسس، و بدون آنکه مصرف اضافی بر صاحبان مال یا تجار گذارد به فروش می‌رسد. بدون شک در نبود و یا کمبود ذخیره‌های مجهز محصولات مزبور در خطر فاسد شدن قرار می‌گیرد. ارزیابی‌ها نشان داده است که در شرایط عادی متأسفانه چهارم درصد سیب، ۱۹ درصد انگور و تقریباً ۱۷ درصد بادنجان رومی و انار بعد از برداشت محصول ضایع می‌گردد. پس از شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹، گراف تخریب این میوه‌ها به شدت تغییر نموده و اغلباً سیر صعودی را در پیش گرفته است. چون از ابتدای وضع شدن قرنطین در کشور اکثری از راه‌های مواصلاتی و بنادر تجارتی مسدود گردیده و متعاقباً داد و ستد و تجارت نیز متوقف شد. علی‌رغم تلاش‌های مستمر دولت، جهت انکشاف محصولات ازرنده زراعتی، در نتیجه عدم دسترسی به بازار و مارکیت‌های تجارتی این اقدام نیز ثمره محسوس و قابل قبول به دنبال نداشت.

شکل ۵ زنجیره ارزش برای محصولات انگور را ترسیم می‌کند که به آسیب پذیری‌های بالقوه به اثر شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ روشنی می‌اندازد. در بخش‌های آسیب‌پذیر زنجیره ارزش به منظور اتخاذ تدابیر پیش‌گیرانه و مساعی بالقوه میان‌مدت و درازمدت برای اقدام ترمیم‌بخش می‌باشد که برای آن بخش روشنی اندازد. در این اواخر بعضی از نسل‌های اصلاح شده جهت ترویج نهال‌شانی به معرفی گرفته شده است که اکثراً از خارج وارد شده‌اند. داشتن قوریه (فارم نسل‌گیری) و مبادله نهال میان باغبانان منبع اصلی ایجاد و ترویج فرهنگ نهال‌شانی، تاجکستان و احیای سیستم باغداری در کشور می‌باشد.

ضمن اینکه افغانستان به کود کیمیاوی - منرالی وارداتی وابسته است، انگور در این کشور بیشتر از ۵۰ درصد به شکل تازه به فروش می‌رسد و باقی‌مانده، اما به کشمش پروسس می‌گردد. همچنان بالاتر از ۵۶ درصد کشمش و ۲۶ درصد انگور تازه به خارج از کشور صادر می‌شود. افغانستان به کشورهای که انگور صادر می‌کند عبارت‌اند از: پاکستان (۷۸ درصد)، هند (۲۲ درصد)، همچنان (۷۹ درصد) کشمش کشور به هند و (۷ درصد) به ترکیه نیز صادر می‌گردد. مرحله شناسایی آسیب پذیری‌های مهم و کلیدی برای انگور و دیگر محصولات زراعتی شروع می‌گردد راه‌های مواصلاتی محلی که انگور و سایر فراورده‌ها انتقال می‌یابد، تا ولایات و حتی کشورهای مقصد، بعد از شیوع مرض همه‌گیر کووید-۱۹ در تهدید مسدود شدن و دیگر خطرات جانبی قرار گرفته است. آسیب‌پذیری‌های طویل‌المدت می‌تواند از حقیقت نشأت گیرد که اکثریت زنجیره‌های ارزش وابسته به تعداد کم مارکیت‌ها و بازارهای صادراتی‌اند. افزایش ارزش محدود و خدمات ضروری و لازم در امتداد زنجیر یا ضعیف‌اند و یا در مجموع وجود ندارد.

ضمیمه ۲ ارائه‌کننده زنجیره‌های ارزش برای انار، بادنجان رومی و سیب می‌باشد که خود از محصولات سودآور بوده و به علت داشتن کیفیت بالا در افغانستان از شهرت و اعتبار خوب برخوردار است. از تحلیل و ارزیابی در راستای زنجیره ارزش، انتظار می‌رود که پالیسی سازان و تیوریسن‌های دولت معلومات همه‌جانبه ارائه نمایند؛ تا در خصوص انکشاف بیشتر خلق و ایجاد فعالیت در مسیر زنجیره مذکور اقدام عملی صورت گیرد. گفتنی است که این گزارش به تأثیر بالقوه کووید-۱۹ بالای زنجیره ارزش محصولات کلیدی و مهم زراعتی، خود را محدود می‌سازد.

جدول ۳: پروسس و بازاریابی محصولات انتخاب شده

در سطح تجار	سیب	زرد آلو	انجیر	انگور	انار	بادنجان رومی
تجار بعد از خریداری از دهقان/باغدار/ بازار محل:						
پروسس نشده	%۶۴	%۵۰	%۳۱	%۵۰	%۹۰	%۶۵
پروسس شده	%۳۶	%۵۰	%۷۰	%۵۰	%۱۰	%۳۵
بدون پروسس:						
فروش در ولایت	%۸۷	%۷۶	%۱۰۰	%۵۲	%۳۳	%۶۹
فروش در دیگر ولایات	%۱۳	%۲۴	-	%۲۲	%۲۱	%۳۱
صادرات به دیگر کشور ها:						
پاکستان	%۹۸	%۹۷	-	%۷۸	%۹۷	%۱۰۰
هندوستان	%۲	%۲	%۷۷	%۲۲	%۳	
امارات متحده عربی	-	-	%۲۳	-	-	-
پروسس شده:						
فروش در ولایت	%۶۶	%۱	%۲۵	%۲۶	%۳۱	%۳۸
فرو در دیگر ولایات	%۱۹	%۸۴		%۱۸	%۶	%۱۴
صادرات	%۱۵	%۱۵	%۷۵	%۵۶	%۶۳	%۴۸
صادرات به دیگر کشور ها:						
پاکستان		%۵		%۱	%۸۸	%۱۰۰
هندوستان		%۶۲	%۹۸	%۷۹	%۱۳	
امارات متحده عربی		%۲	%۱	%۲		
و غیره		%۲۱		%۱۰		

زنجیره ارزش - انگور

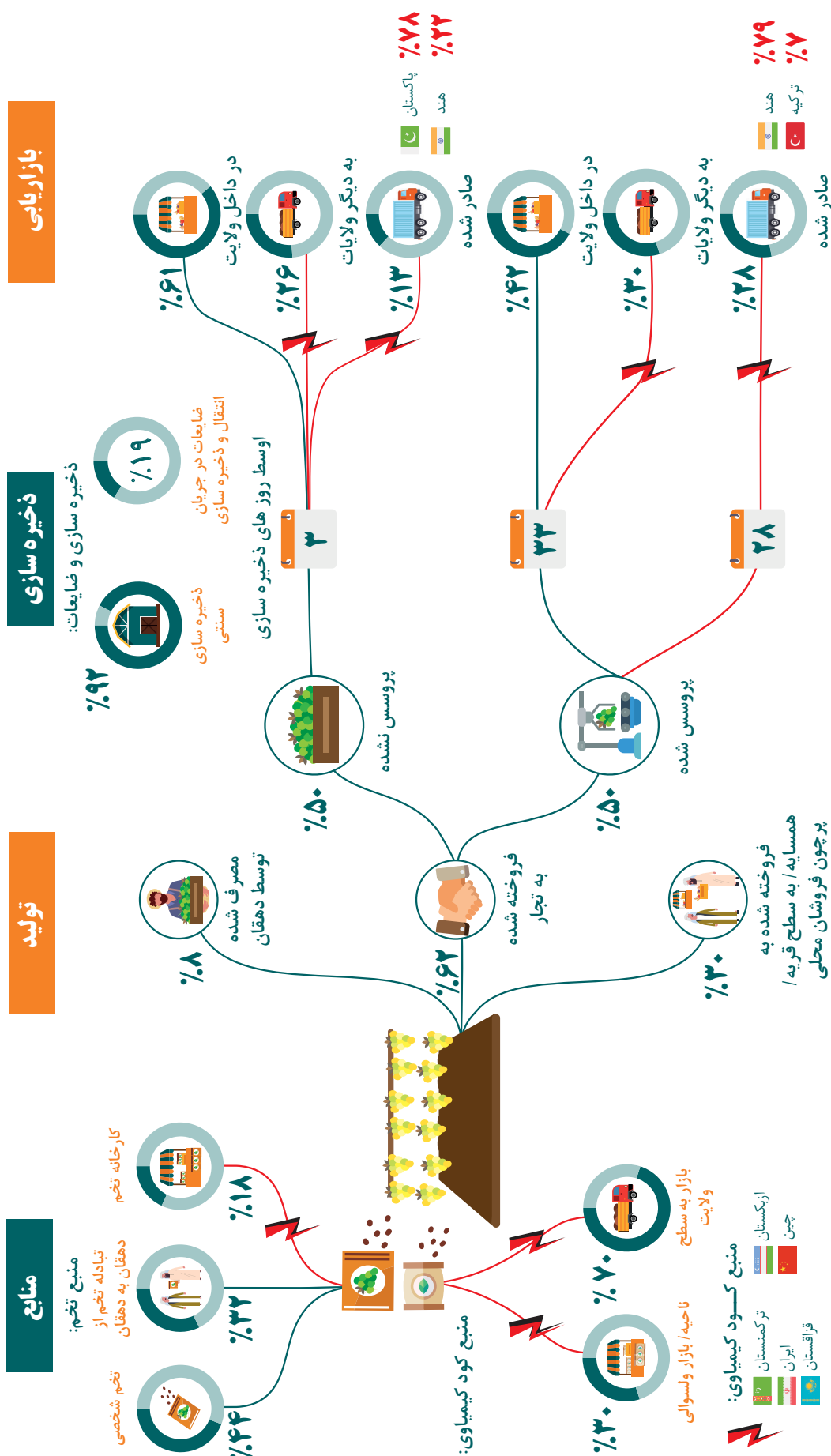

تولید در سال ۲۰۱۹:
سطح زیر کشت: ۸۷۶۰۰ هکتار
تولیدات: ۱.۱ میلیون تن

صادرات در سال ۲۰۱۹:
انگور: ۴۲ میلیون دالر / ۱۳۸۶۳۰ تن
کشمش: ۸۸ میلیون دالر / ۳۹۴۰۰ تن

سهم زراعت در صادرات:
انگور: ۶٪
کشمش: ۱۲٪

شکل ۵: زنجیره ارزش انگور

آسیب پذیری های بالقوه کوید-۱۹

۲.۳ جمع آوری حاصلات جاری

۱.۲.۳ جمع کردن محصول

ارزیابی جمع آوری حاصلات گندم در ولایات گرمسیر قبلاً آغاز شده است و از مناطق سردسیر انتظار می‌رود که در ماه‌های جولای و اگست تکمیل گردد. بالاتر از ۹۴ فیصد پاسخ دهندگان این ارزیابی گفته‌اند که در جمع آوری فعلی حاصلات گندم به مشکلات جدی و دشواری مواجه نشده‌اند. اما از طرف ۶ درصد دیگر در زمینه جمع آوری حاصلات مشکلاتی گزارش شده است، علت عمده آن، محدودیت‌های وضع شده شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ که (۴۲ درصد) را تشکیل می‌دهد، (۱۹ درصد) شاکي از نبود اشتغال بوده‌اند. همچنان بیشتر از ۹۱ درصد سبزی کاران و ۸۸ درصد باغداران گزارش شده است که زمینه جمع آوری حاصلاتشان به مشکلات مواجه نشده‌اند. اما دلیل اصلی ناتوانی جمع آوری حاصلات فعلی را محدودیت مرض کووید-۱۹ گزارش داده شده است. که از آن جمله، سبزیکاران ۵۸ درصد، و میوه‌داران ۴۹ درصد را تشکیل می‌دهند و ضمناً عدم اشتغال را به ترتیب ۱۴ درصد و ۱۱ درصد گفته‌اند. عامل دیگر ناتوانی جمع آوری حاصلات را، مشکلات در

جدول ۴: جمع آوری حاصلات جاری و دلایل آن، فیصدی پاسخ دهنده گان

توانایی جمع آوری حاصلات و دلایل آن	گندم	سبزیجات	میوه
زارعین/ باغداران توانایی جمع آوری محصولات را دارند.	۹۴	۹۱	۸۸
زارعین/ باغداران توانایی جمع آوری محصولات را ندارند.	۶	۹	۱۲
دلایل ناتوانی جمع آوری محصولات:			
قیدودات وضع شده از طرف دولت - کووید-۱۹	۴۲	۵۸	۴۹
عدم کارگر	۱۹	۱۴	۱۱
مشغول بودن با دیگر مصروفیت ها	۳۵	-	-
کاهش در سطح تولید	-	۲۱	۷
آفات طبیعی	۴	۴	۲۵
و غیره	-	۳	۸

ساختاری سکتور مربوط در سال های عادی دانسته‌اند. جدول ۴ حاکی از آن عده پاسخ دهندگان است که توانایی و یا عدم توانایی در خصوص جمع‌آوری حاصلات خویش داشته‌اند اکثریت بزرگ ده‌اقلن اظهار داشتند که در جمع‌آوری حاصلات کدام مشکلات قابل ذکر نداشته‌اند.

بیش از نیمی از دلایلی که حاصلات جاری را نتوانسته‌اند جمع نمایند، نه ساختاری است و نه به کووید-۱۹ ارتباط دارد؛ بلکه این‌ها عبارت از امراض، حشرات، مصروف بودن به اشتغالات دیگر، کم‌شدن حاصل‌دهی و غیره می‌باشد. بنابراین پیام اصلی این است که کووید-۱۹ در توان‌مندی جمع‌آوری حاصلات جاری کدام اثر منفی محسوس نداشته است.

۲.۲.۳ صورت بیلانس گندم

جدول شماره ۵ صورت بیلانس گندم را مبتنی بر تخمینات وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری و اداره ملی احصایه و معلومات نشان می‌دهد. صورت بیلانس گندم سال ۲۰۲۰ براساس تخمین اداره ملی احصایه و معلومات تغییر مهمی را در زمینه تولید پیش بینی کرده است. ارزیابی‌های کووید-۱۹ و FAO/GIEWS دریافته‌است که تولید در ۲۰۲۰ ممکن است ۷ فیصد کم‌تر از سال ۲۰۱۹ باشد. گزارش وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری و اداره ملی احصایه و معلومات چشم‌انداز کل نیازمندی سال ۲۰۲۰ را بالاتر از ۶,۴ میلیون تن دانسته است که از آن جمله ۵,۳ میلیون تن مصرف غذایی و ۰,۷۳ میلیون تن آن به عنوان ضایعات پیش بینی شده است. بر اساس برآورد اداره ملی احصایه و معلومات برای سال ۲۰۲۰ تولید داخلی با کم‌شدن ۷,۳۴ فیصد مبتنی بر ارزیابی تأثیر کووید-۱۹ تخمین گردید و سطح تولید در این سال ۴,۵۳ میلیون تن خواهد بود. مقدار گندم کمکی مهم تخمین زده می‌شود که به سطح کمک ۲۰۱۹ خواهد بود و کشور نیاز به وارد کردن ۱,۷۹ تن گندم خواهد داشت. همچنان بیشتر مقدار گندم از خارج وارد می‌گردد که به طور متوسط سالانه در حدود ۲,۴ میلیون تن می‌رسد. در این ارزیابی سعی نشده است صورت بیلانس گندم پیش‌بینی گردد، بنابراین در اتکاء به معلومات موجود دقت بیشتر درکار است. به طور متوسط واردات تجارتی گندم در پنج سال گذشته سالانه در حدود ۲,۴ میلیون تن گفته شده‌است که به این صورت هرگاه حتی مصرف آن را شامل خوراکه حیوانات در نظر گیریم، گندم اضافی وارداتی باید باقی خواهد ماند. در صورت بیلانس اداره ملی احصایه و معلومات میان گندم و آرد هیچ نوع تفاوتی وجود ندارد. به علت کیفیت پایین و نامؤثر بودن آسیاب‌های سنتی در کشور شاید عامل نرخ تبدیلی گندم به آرد بسیار بلند تمام شود. پس واضح است که گندم یکی از ماده‌های حیاتی ارزنده است. به سببی که کشت آن ۲۶ فیصد ساحات زراعتی کشور را احتوا می‌کند و خوراکه روزانه ۷۱٪ مردم را تشکیل می‌دهد، لذا لازم است تا با دقت صورت بیلانس گندم تخمین‌گردد و به طور منظم و مستمر از انکشاف آن نظارت شود.

اجزاء	۲۰۱۹	۲۰۲۰
مجموع نیازمندی	۶,۳۲۷	۶,۴۲۵
استفاده غذا/۱	۵,۲۱۷	۵,۳۲۲
ضرورت علوفه حیوانات:		
نیاز به تخم بذری گندم	۳۷۶	۳۷۳
ضایعات	۷۳۳	۷۳۰
تولیدات داخلی/۲	۴,۸۹۰	۴,۵۳۲
ضرورت به واردات	۱,۴۳۷	۱,۸۹۳
کمک غذای سازمان غذایی جهان/۳	۱۰۰	۱۰۰
کسر	۱,۳۳۷	۱,۷۹۳

جدول ۵: صورت بیلانس گندم

منبع: گزارش وضعیت گندم توسط وزارت زراعت، مالرداری و آبیاری، اپریل ۲۰۲۰
 ۱. ۱۶۵ کیول گرام گندم فی نفر در یک سال
 ۲. تخمین ۲۰۲۰ به اساس ارزیابی کووید ۱۹
 ۳. با فرض اینکه کمک غذایی در سال ۲۰۲۰ به پیمانہ کمک سال ۲۰۱۹ است

۳.۳ تأثیرات بالقوه بر حاصلات و حیوانات در آینده

یکی از نگرانی‌های مهم در خصوص محدودیت‌های کووید-۱۹ تأثیر آن بالای فعالیت‌های زراعتی و بازاریابی می‌باشد. در ارزیابی سعی گردیده است؛ تا از نگرانی مهم و کلیدی کشاورزان به درستی درک شود؛ چون احتمال می‌رود که کشاورزان در فعالیت زراعتی خویش در سال آینده در مقایسه با سال گذشته به خوبی نتوانند محصولات منظور نظر خود را کشت نمایند. نتایج ارزیابی در خصوص اطلاعات و درک درست از نگرانی‌های کشاورزان پیرامون مباحث جنسیتی (جنس) در جدول شماره ۶ به گونه‌ای تعبیه و ارائه شده است که نگرانی‌های آنان را تجزیه و تحلیل نماید. همچنان ساختن تقویم و زمان بندی عاجل فصل جدید حاصلات سبزیجات تابستانی در زیادت‌ترین نقاط کشور به استثنای بعضی قسمت‌های ارتفاعات مرکزی و شمال شرق آغاز گردیده است.

جدول ۶: ملاحظه اثرات کووید-۱۹ بالای کشت محصولات

اوسط/۱	زارعین/باغداران/ مالداران		تأثیرات بالقوه بالای کشت محصولات بعدی با مقایسه سال گذشته
	زن	مرد	
۷۹	۸۰	۷۲	دهقانان میتوانند سبزیجات تابستانی را کشت کنند
۲۰	۲۰	۲۸	دهقانان نمیتوانند سبزیجات تابستانی را کشت کنند
نگرانی عمده کشت محصولات بعدی			
۴۷	۴۷	۴۳	عدم دسترسی به تخم/ نهال/ کود کیمیای
۲۹	۳۱	۵	چشم انداز نه چندان خوب از فروش سبزیجات
۸	۸	۵	عدم برق در فارم
۴	۲	۲۴	قیودات کووید-۱۹
۷	۷	۱۲	عدم آب برای آبیاری
۶	۵	۱۰	و غیره

بنابراین گزارش شده است که بیشتر از ۲۸ درصد کشاورز زن و ۲۰ درصد کشاورز مرد نمی‌توانند محصولات فصل بعدی را زرع نمایند. دلیل مهم آن عدم دسترسی آنها به مواد اولیه زراعتی

از قبیل تخم‌های بذری و کود کمیای می‌باشد. لذا در این زمینه به مارکیت‌ها و بازارها گزارش داده شده است. بالاتر از ۴۳ درصد کشاورز زن و ۴۷ درصد کشاورز مرد نگرانی خویش را در مورد عدم دسترسی‌شان به مواد زراعتی برای فصل بعدی اظهار داشته‌اند. همچنان در حدود ۳۱ درصد زارعین زن و ۵ درصد زارعین مرد نگرانی خویش را در خصوص عدم دسترسی‌شان به مارکیت‌ها و ضعف در فروش محصولات‌شان در بازارها، ولسوالی‌ها و ولایات اظهار داشته‌اند. قریب به ۵ درصد کشاورزان زن و ۸ درصد کشاورزان مرد نگرانی خویش را در مورد ضعف و ناتوانی زمین برای آماده‌سازی و حاصل‌دهی بیان داشته‌اند.

آماده ساختن زمین برای زراعت و قسمتی از فعالیت‌های کاشت سبزی، معمولاً توسط ماشین‌آلاتی صورت می‌گیرد که از جانب صاحبان آن به مشتری کرایه داده می‌شود. لذا از این لحاظ نیز نگرانی‌های برای عدم دسترسی به آن نوع ماشین‌آلات وجود دارد.

صرف ۲ درصد مردان کشاورز و ۲۴ درصد زنان کشاورز محدودیت‌های کوید-۱۹ را از عوامل مستقیمی دانسته‌اند که نتوانستند کشت و زرع محصولات فصل بعدی خویش را انجام دهند. پاسخ‌های خانم‌های کشاورز شاید، شامل عدم دسترسی به مارکیت‌ها و فعالیت‌ها نیز شود. نبود آبیاری به‌حیث یک نگرانی مهم توسط ۱۲ فیصد خانم‌های زارع و ۷ فیصد مردان زارع بیان گردیده است. این امر مربوط به عدم توانایی کشاورزان در زمینه استحکام وحدت و انسجام میان‌شان نیز می‌شود. چون باید دست به دست هم داده و به صورت مشترک جوی‌ها و نه‌رایی‌ها را جهت سیستم درست آبیاری ترمیم و اعمار نمایند. معمولاً این اقدام در دیگر جاه‌ها همه ساله صورت می‌گیرد. یکی دیگر از مسوولیت زنان استفاده درست از آب‌های داخلی می‌باشد که خود به سخت‌ترین نگرانی برای آنان تبدیل شده است.

جدول شماره ۷ ارائه‌کننده نگرانی‌های می‌باشد که توسط مردان و زنان مالدار و مرغدار بیان گردیده است. بالاتر از ۴۶.۵ فیصد مردان و ۱۲.۵ فیصد زنان مالکین فارم‌های مرغ پروری‌اند که نبود جوجه‌های یک روزه مرغ را به‌حیث یک نگرانی مهم خویش قلمداد کرده‌اند. بیشتر از ۳۶ فیصد مردان و ۲۸ فیصد زنان صاحبان فارم‌های پرورش مرغ نگرانی خویش را به عدم دسترسی به مواد غذایی مرغ‌ها به‌حیث یک تهدید جدی به صنعت مرغ پروری بیان نموده‌اند. بیشتر از ۳۵ فیصد مردان و ۳۲ فیصد زنان مالدار نگرانی خویش را در عدم دسترسی به علوفه ابراز داشته‌اند. بیشتر از ۲۸ فیصد مردان و ۱۴ فیصد زنان مالدار عدم دسترسی به واکسیناسیون و خدمات و ترنری را عامل عمده خطر به‌سک‌تور مالداري خاطر نشان کرده‌اند. هرچند، فارم حیوانی شامل شبانان یا چوپان‌ها نمی‌شود مگر تا اندازه‌ای علوفه حیوانات فارم داران و حیوانات خانواده‌ها ترکیبی به نسبت ۴-۱ می‌باشد. در این گزارش در باره مالداران کوچکی که مجموعه‌ای از نگرانی‌ها و تهدیدات خاص خود را دارند در بخش جداگانه بحث صورت گرفته است.

جدول ۷: تأثیرات بالای فارم مالداري و مرغ پروري، فیصد پاسخ دهنده گان

چوپان /مالداران			مرغداران			نگرانی عمده
مرد	زن	اوسط	مرد	زن	اوسط	
۱۲.۵	۴۶.۵	۴۴.۴				عدم چوجه مرغ یک روزه
۲۸.۱	۳۶.۱	۳۵.۶				عدم دسترسی به دانه/علوفه
۱۲.۵	۱۰.۱	۱۰.۳				عدم فرصت‌ها در بازار
۴۳.۸	۶.۲	۹				عدم منابع (کارکن فنی/آموزش/آگاهی)
	۰.۴	۰.۴				عدم واکسیناسیون
۳.۱	۰.۰۱	۰.۳				قیودات مربوط به کوید-۱۹
						و غیره

۴.۳ تأثیرات بالای پروسس

تعداد کثیری از فارمداران گزارش داده‌اند که آن‌ها توانایی جغل (تصفیه) و پاک‌سازی دو قلم حاصلات (گندم و برنج) را دارند. بیشتر از ۹۴ درصد کشاورزان گندم و اضافه‌تر از ۹۷ درصد دهاقین برنج گزارش داده‌اند که آن‌ها قادرند؛ تا به دستگاه‌ها و ماشین‌های جغل (تصفیه) دسترسی داشته باشند.

جدول ۸: دسترسی بدستگاه‌های جغل حیوانات - فیصد پاسخ دهنده گان

توانایی کشاورزان به جغل (تصفیه) کردن	گندم	برنج
کشاورزان توانایی دارند	۹۳	۹۷
کشاورزان توانایی ندارند	۷	۳
دلایل:		
دستگاه جغل (تصفیه) بند است/راه به‌طرف دستگاه جغل بند است	۷۸	۲۱
عدم دسترسی به دستگاه جغل	۱۴	۳۳
عدم دسترسی به بازار	-	۱۳
عدم ماشین آلات جمع‌آوری حاصل/ذخیره‌گا	-	۲۱
نبود آب	۵	۴
و غیره	۳	۸

بخش اعظمی از برنجی که در افغانستان به مصرف می‌رسد از خارج کشور وارد می‌گردد، به جزء از مقدار اندکی که در داخل تولید می‌شود. لذا مشخص است که مشکلات نسبی هم در خصوص دسترسی به دستگاه‌ها وجود ندارند. ۷ درصد پاسخ دهنندگان دلیل مهم نرسیدن به دستگاه‌ها را محدودیت‌های سفر قلمداد کرده‌اند؛ (به جدول شماره ۸ مراجعه گردد) زمانی که این گزارش تکمیل گردید اکثری از محدودیت‌های کرونایی بالای پروسس و بازاریابی برداشته شد.

مالکین دستگاه‌های جغل (تصفیه) اظهار داشتند که ۵۰ درصد دستگاه‌های جغل (تصفیه) و پاک‌سازی گندم و ۴۶ درصد دستگاه‌های جغل (تصفیه) و پاک‌کاری برنج به‌طور منظم و مستمر فعال بوده اند حال آنکه ۴۲ فیصد و ۳۸ فیصد آن‌ها به‌ترتیب با وقفه کار کرده‌اند. همچنان گزارش شده است که ۴۳ فیصد دستگاه‌های پروسس میوه و ۳۰ فیصد دستگاه‌های پروسس سبزی‌جات به‌طور دوامدار و منظم فعالیت کرده است. بالاتر از ۶۶ فیصد دستگاه پروسس سبزی‌جات و ۸۲ فیصد

جدول ۹: تأسیسات پروسس کننده - فیصد پروسس کننده گان پاسخ داده اند

لبنیات	سبزیجات	میوه	برنج	گندم	فعالیت دستگاه جغل (تصفیه)/تأسیسات پروسس:
۳	۳۰	۴۳	۴۶	۵۰	سال گذشته کاملاً فعال بوده
۱۴	۴	۹	۱۵	۸	بسته
۸۳	۶۶	۴۸	۳۸	۴۲	نیمه فعال (برخی روزها/ساعات)
دلیل بسته بودن:					
۲۲	۵۰	۲۵	-	۳۳	مقرره دولت
۲۲	۵۰	۷۵	-	-	جاده‌ها بند بوده
۱۱	-	-	۵۰	۳۳	عدم تولید
-	-	-	۵۰	-	عدم امکانات بازاریابی
۴۴	-	-	-	-	و غیره

دستگاه پروسس لبنیات گزارش شده است که با وقفه و یا به نوبت کار کرده اند (به جدول شماره ۹ مراجعه گردد).

عامل عمده بسته بودن ۳۳ فیصد آسیاب های گندم و جغل (تصفیه) گندم، تدابیر محافظتی و قرنطینه توسط دولت به علت تهدید کووید-۱۹ گزارش داده شده است. ولی دستگاه های پروسس میوه که پائین تر از ظرفیت ۷۵ فیصد خویش فعالیت نموده اند دلیل عمده آن را بسته بودن راه ها قلمداد کرده اند.

دستگاه های جغل (تصفیه) و پاک کاری برنج بسیار کم اند. از جانب دیگر هنگامی که این گزارش تهیه می شد؛ حقیقتاً فصل / زمان جغل (تصفیه) و پاک کاری برنج نبود لذا در خصوص این موضوع، در گزارش چیزی نیامده است. پروسس لبنیات عمدتاً به روش سنتی صورت می گیرد به استثنای چند مورد مواد طبیعی از قبیل ماست، قروت، شیر، یکنوع پنیر و مسکه. حقیقتاً پروسس سبزیجات و میوه جات بسیار ناچیز است و هم به مقیاس بسیار کم فعالیت دارند. یکی از چالش های عمده ای که این سکتور انکشاف نیافته عدم دسترسی به تکنالوژی و انرژی برق دوامدار و مطمئن می باشد.

Photo credit : FAO/Shah Marai

۵.۳ مارکیت‌ها و حمل و نقل

اکثریت پرچون فروشی در محلات شهری (پایتخت، مراکز ولایات و ولسوالی‌ها) به مقیاس بسیار وسیع توسط دست فروشان دوره‌گرد صورت می‌گیرد. زیادتین این دست فروشان پس انداز نهایت کم و یا هیچ پس اندازی ندارند. دست‌فروشی را به حیث یگانه وسیله مناسب درآمد و امرار حیات می‌دانند. دست‌فروشان و بازرگانان آسیب پذیرترین بخش می‌باشد که خود گاهی می‌تواند منبعی بر گروه ضعیف‌ترین و فقیر ترین بخش جامعه شوند که آنان کوچکترین حرکت و راه برای تقویه اقتصاد شان ندارد.

محدودیت‌های مرض بیماری همه گیر کووید-۱۹ زمانی که مارکیت‌ها و اجتماعات در زیادتین مراکز شهری و در سراسر مملکت محدود و بسته شد، این گروپ به شدت آسیب دیدند. محدودیت در مارکیت‌ها و راه‌ها دیگر بازرگانان را نیز آسیب رسانده و به‌طور غیر مستقیم کشاورزان و دیگر فعالیت کنندگان در زنجیره ارزش را هم متضرر نموده است (شکل ۵ و ضمیمه ۲).

جدول ۱۰. ارائه کننده درک و برداشت بازرگان به تفاوت قیمت های انتقالات محصولات تازه غذایی آرد و گندم است. قیمت‌های مارکیت‌ها به صورت جداگانه در جدول ۸. همچنان تحلیل و ارزیابی گردیده است. درک و برداشت بازرگانان در خصوص قیمت، همردیف به قیمت حقیقی بازار در بخش جدول ۸. به بحث گرفته شده است.

جدول ۱۰: برداشت تفاوت قیمت ها از جانب بازرگانان - فیصد بازرگانان

موارد	مقایسه نرخ با سال ۲۰۱۹		
	افزون	همسان	کاهش
ترانسپورت	۸۱	۱۷	۲
محصولات تازه	۸۳	۱۳	۴
آرد گندم	۹۷	۲	۰
گوسفند/ بز	۹۶	۳	۱
گاو	۹۳	۳	۴

اکثریت بزرگ بازرگانان گزارش داده‌اند که نظر به قیمت‌های سال ۲۰۱۹، گندم ۹۷ فیصد، نان خشک ۸۳ فیصد و حمل و نقل ۸۱ درصد بالا رفته است. بالاتر از ۹۶ درصد تجار بز و گوسفند و ۹۳ درصد تاجران گاو، بلندرفتن قیمت‌های مواشی را در تمام مارکیت ها گزارش نموده اند.

جدول شماره ۱۱. ارائه کننده محدودیت های تجارتی است قسمی که سه گروپ تجار گزارش داده اند: (I) - تجار کوچک و دست فروشان که به مقیاس کوچک فعالیت دارند، (II) - تجار بزرگ که معمولاً بین ولایات تجارت دارند که به مارکیت های صادراتی وصل اند، و (III) - دیگران - اشاره می گردد آنهایی که عضوی اتاق تجارت اند به آن بستگی دارند، فراهم کنندگان خدمات برای تجار دیگر و عاملان و فعالیت های مجتمع های تولیدی - تجارتی.

بازرگانان سطح ملی و ولایتی محصولات تازه، نسبت به بازرگانان سطح ولسوالی ها به محدودیت های زیادتیر مواجه شده اند: به ترتیب ۵۰ فیصد، ۶۲ فیصد، ۳۷ فیصد. اکثریت بزرگ پاسخ دهندگان گزارش داده اند که بسته شدن قسمی مارکیت ها که مطابقت با گزارشات مؤقتی دارد. یک تعداد مارکیت ها در شهرهای بزرگ صرفاً ۱۸ فیصد بازرگانان سطح ملی و ۱۴ فیصد بازرگانان سطح ولایات و ۱۳ فیصد بازرگانان سطح ولسوالی ها گزارش بسته بودن مارکیت ها را در طول کل هفته وانمود کرده اند.

جدول ۱۱: محدودیت های مارکیت ها و ترانسپورت - فیصد بازرگانان

قیودات و محدودیت های مارکیت			
مارکیت			
ملی	ولایت	ولسوالی	
توانایی تدارک محصولات			
قیودات بالای تدارک و انتقال محصولات تازه (سبزیجات، میوه، و غیره) از فارم به:			
۳۸	۵۰	۶۳	تاجران به محدودیت مواجه نمیشوند
۶۲	۵۰	۳۷	تاجران به محدودیت های مواجه میشوند
تکرار محدودیت ها:			
۱۸	۱۴	۱۳	تمام هفته
۸۲	۸۶	۸۸	بعضی روز ها
قیودات بالای تدارک و انتقال محصولات خشک (حبوبات، روغن) از فارم/عمده فروشی به:			
-	۴۹	۶۳	تاجران به محدودیت مواجه نمیشوند
-	۵۱	۳۷	تاجران به محدودیت های مواجه میشوند
تکرار محدودیت ها:			
-	۱۳	۹	تمام هفته
-	۸۷	۹۱	بعضی روز ها
توانایی فروش محصولات:			
۴۹	۷۱	-	تاجران قادر به فروش هستند
۵۱	۲۹	-	تاجران قادر به فروش نیستند
علت:			
۴۰	۳۸	-	بند بودن بازار و سرک
۲۸	۴۲	-	نبود فرصت های بازاریابی
۲۹	۱۲	-	مشکلات ناشی از ترانسپورت (بلند بودن نرخ، نبودن ترانسپورت)
۳	۸	-	و غیره

ارقام برای محصولات خشک غذایی مانند گندم، آرد، حبوبات و روغن عین مسیر را دارد. نزدیک به ۵۰ فیصد بازرگانان در سطح ملی و ولایتی و ۶۳ فیصد بازرگانان در سطح ولسوالی‌ها محدودیت در خرید و فروش و همچنان حمل و نقل آنها را گزارش نداده‌اند. محدودیت در هر دو نوعی از مارکیت، نسبتاً قسمی گزارش داده شده است. تعدادی بزرگی از آنها اذعان کرده‌اند که این محدودیت‌ها صرفاً چند روز بوده است و بستگی به توانائی و پالیسی دولت دارد تا در خصوص بازماندن مارکیت‌های مواد غذایی هدايات لازم را برای شعبات مربوطه ارایه نمایند. بالاتر از ۵۱ درصد بازرگانان سطح ملی و ۲۹ فیصد بازرگانان سطح ولایتی گزارش داده‌اند که نتوانسته‌اند امتعه خویش را به فروش برسانند. بالاتر از ۴۰ درصد بازرگانان سطح ملی و ۳۸ درصد بازرگانان در سطح ولایتی بندش و مسدود شدن راه را علت اصلی کم شدن فروشات‌شان دانسته اند. بالاتر از ۴۲ درصد بازرگانان سطح ولایات و ۲۸ درصد بازرگانان سطح ملی گفته‌اند که نبود توان خرید مردم و کم شدن بازدید کنندگان از مارکیت‌ها علت اصلی کسری در فروشات محصولات غذایی آنها است.

جدول ۱۲: چالش‌های عمده برای بازرگانان حیوانات- فیصد پاسخ دهنده

موضوعات کلیدی	%
توانایی تجار حیوانات (گاو، گوسفند، بز، گاو میش):	
تجار قادر به تدارک و فروش حیوانات هستند	۹۱
تجار قادر به تدارک و فروش حیوانات نیستند	۹
چالش‌های سد راه تجار در خرید و فروش حیوانات:	
بند بودن مارکیت/ سرک	۸۳
نبودن یا قیمت بودن ترانسپورت	۳۱
کم بودن مال به تجارت	۱۷
نرخ‌های بلند	۱۱

جدول ۱۲. ارائه کننده چالش‌های مهمی فرا راه بازرگانان حیوانات می‌باشد. اکثریت بزرگ بازرگانان حیوانات (۹۸ فیصد) گزارش داده‌اند که هیچ نوع محدودیتی را در انتقال، خرید و فروش حیوانات در مارکیت‌ها احساس نکرده‌اند. بالاتر از ۳۴ درصد بازرگانان حیوانات بسته بودن راه و مارکیت‌ها چالش مهم آنها بوده است. در حال آنکه ۳۱ درصد آنها از عدم دسترسی به ترانسپورت گزارش داده‌اند.

۶.۳ ارتباطات و اطلاع رسانی در مورد کووید-۱۹

حکومت افغانستان اهمیت زیاد به ایجاد ارتباطات، اطلاع رسانی و آگاهی دهی در مورد بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ داده است. چندین وزارت‌خانه و ادارات محلی به‌طور مستمر برای مردم با استفاده از وسایل جمعی در خصوص بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ پیام رسانی و آگاهی‌دهی می‌نمایند. وسایل اطلاعات جمعی نقش اساسی و مهمی در زمینه اطلاع‌رسانی به شکل دقیق و جامع داشته است. وزارت صحت، معلومات بسیار دقیق و سودمندی را از طریق وسایل اطلاع جمعی به‌طور دوامدار پخش کرده و در برابر گفته‌ها و افواها اشتباه و خالی از حقیقت مبارزه کرده است. همچنان در مورد قرنطین و محافظت مردم از کووید-۱۹ اقدامات به موقع نموده و در تداوی مریضان مصاب به ویروس کرونا در حد توان خدمات داشته است. همچنان یک تعداد رسانه‌هایی که در خصوص کووید-۱۹ مانند شمشیر دوسره به شیوه‌های مختلف اقدام نموده بودند، وزارت صحت، اما تبلیغات بی‌بنیاد آنها را در باره این مرض، خنثی کرده است.

جدول شماره ۱۳ ارائه کننده تأثیرات کووید-۱۹ برای عاملان و بازیگران مهم و کلیدی زنجیره ارزش زراعت است. بالاتر از ۷۵ درصد بازرگانان ولایتی و ولسوالی‌ها، ۹۳ درصد بازرگانان ملی، و ۷۵ درصد بازرگانان حیوانات گزارش داده‌اند که پیام‌ها و اطلاعاتی را در باره بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ دریافت نموده‌اند. منبع اصلی پیام‌ها وزارت صحت و به تعقیب آن رسانه‌های اجتماعی و ادارات مربوط به ولسوالی‌ها می‌باشند. آنچه که مایه تعجب و حیرت است، آن‌است که کشاورزان و کوچی‌ها پیام‌ها و اطلاعاتی را در خصوص کووید-۱۹ از طریق رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اجتماعی نسبت به هم‌میهنان و شرکای شهر نشین خود بیشتر دنبال نموده و شنیده‌اند.

جدول ۱۳: مؤثریت ارتباطات در بین عاملان و بازیگران زنجیره ارزش کلیدی - فیصد پاسخ دهندگان

ارتباطات	زارعین/مالداران			تجار			کوچی
	مرد	زن	اوسط	مرد	زن	اوسط	
مشورت گرفته است	۲۰	۷۸	۷۵	۷۸	۹۳	۷۵	۵۸
مشورت نگرفته است	۸۰	۲۲	۲۵	۲۲	۷	۲۵	۴۲
منبع مشورت							
وزارت صحت عامه	۱۳	۶۶	۶۵	۶۶	۸۲	۷۹	۶۰
وزارت زراعت، و آبیاری مالداري	۷	۴	۴	۶	۵	۶	۸
مطبوعات	۵۳	۲۱	۲۱	۱۲	۱۳	۱۲	۱۸
سازمان‌های غیر انتفاعی، ولسوالی‌ها و غیره	۲۷	۱۰	۱۰	۱۶	-	۴	۱۴
می‌دانند که از کجا معلومات حاصل کنند							
بلی	۷۵	۸۵	۸۵	۸۴	۹۰	۹۱	۵۹
نخیر	۲۵	۱۵	۱۵	۱۶	۱۰	۹	۴۱

گزارش شده است که متأسفانه ۸۰ درصد زنان هیچ مشورت و اطلاعی را در این خصوص دریافت نکرده‌اند. بالاتر از ۵۰ درصد گزارش شده است که نمی‌دانند معلوماتی را پیرامون مرض کووید-۱۹ از کجا دریافت کنند و این‌ها نسبت به خانواده کوچی‌ها در درجه دوم قرار دارند. بدون شک این امر در نفس خود وحشتناک و هشدار دهنده است. چون زنان در خانواده، نقش اصلی بهداشتی و حفظ الصحه را به عهده دارند و آنان هستند که می‌توانند با اقدامات بازدارنده و مقتضی، خانواده را از مرض نجات دهند.

در مورد بیشتر از ۹۱ درصد بازرگانان حیوانات، ۹۰ درصد بازرگانان ملی و ۸۵ درصد کشاورزان گزارش شده است که می‌دانند که از کجا باید مشورت‌های محافظتی را در باره کووید-۱۹ اخذ کنند. بعد از زنان کوچی‌ها تنها گروهی است که معلومات کم (۵۸ فیصد) را اخذ کرده‌اند. البته دلیلش واضح است چون آنان در سکناي ثابت حضور ندارند.

Photo credit: FAO

۷.۳ تأثیرات کووید-۱۹ بالای شبانان و کوچی‌ها

کوچی‌ها خانه به دوشان عنعنوی و چادر نشینان سنتی هستند که برای امرار حیات خویش مطلقاً وابسته به رمه و حیوانات‌اند. راه‌های کوچ نمودن آنها معمولاً و به طور سنتی حق رسیدن آنها به چراگاه‌ها در زمستان و تابستان در سراسر کشور می‌باشد. بدین ترتیب در طول جنگ‌های داخلی فراراه حقوق آنان مانع ایجاد شده و مشکلات عدیده‌ای را در زندگی خانه به دوشی خویش تجربه کردند. رقم دقیق جمعیت آنها هنوز هم نه تنها معلوم نیست، بلکه تعریف مشخص و واضح از اسلوب کوچی‌گری در افغانستان نیز وجود ندارد. چندین سکتوری که ارزیابی ملی و فراگیری را بالای کوچی‌ها توسط MRRD انجام دادند، نفوس مجموعی آنها را به ۲,۵ میلیون نفر تخمین کردند که از آن جمله یک‌ونیم میلیون نفرش فعال است.^۹ همچنان در این ارزیابی بزرگترین علت انصراف از زندگی کوچی‌گری به زندگی عادی را خشکسالی‌های مکرر و نبود چراگاه‌ها عنوان نموده‌اند که اکثرشان زندگی کوچی‌گری را رها کرده و با بیجا شدگان داخلی ملحق شدند.

بخش ماموریت معاونت ملل متحد (UNAMA) در افغانستان و حفظ الصحة بین المللی RI کوچی‌ها را یک گروپ اقلیت و نهایت آسیب پذیر در کشور می‌دانند. به نظر می‌رسد که کوچی‌ها در گذشته نزدیک کم‌ترین نفع را از معاونت‌های سازمان‌های بین‌المللی دریافت داشته‌اند. در اثر تغییر اقلیم پیش‌بینی می‌گردد که در دهه‌های پیشرو خشکسالی‌های شدید و متواتر، طوفان‌های خطرناک و گرمی مفرط موجب تهدید در شیوه زندگی کوچی‌گری خواهد شد. لذا یک استراتژی و پلان جامع درکار است تا در این خصوص اقدامات لازم روی دست گرفته شود. آنانی که خواهان مسکن‌گزینی دایم‌اند زمینه برای شان فراهم گردد و به آنانی که طرز زندگی کوچی‌گری ادامه می‌دهند کمک صورت گیرد. ارزیابی سریع بالای خانواده‌های کوچی‌ها نشان می‌دهد که این‌ها یک طبقه خاص و دارای مجموعه‌ای از فرصت‌ها، تهدیدات و خطرات می‌باشند.

طی سولاتی به ارتباط ۲۰۱۹ پرسش صورت گرفته شده بود که در یک سال متوسط از نقطه نظر امنیت و مصیبت‌ها چگونه‌اند؛ کمی بیشتر از ۶۹٪ پاسخ دهندگان گزارش دادند که آنها قادرند

^۹ https://www.academia.edu/22175232/National_Multi-sectoral_Assessment_on_Kuchi

به طور منظم به چراگاه‌ها دسترسی پیدا کنند و صرف ۸٪ آن‌ها گزارش دادند که قادر نیستند به‌طور منظم به چراگاه‌ها برسند (جدول ۱۴).

جدول ۱۴: چالش‌های عمده کوچی‌ها در مقایسه با سال ۲۰۱۹. فیصد پاسخ دهنده گان

کوچی‌ها	%
محدودیت‌های گشت و گذار:	
کوچی‌ها قادر به چراندن رمة خود به علفزارها هستند	۶۹
کوچی‌ها قادر به چراندن رمة خود به علفزارها نیستند	۸
کوچی‌ها فقط به جاه‌های خاص قادر به چراندن رمة خود به علفزارها هستند	۲۰
محدودیت‌های فروش حیوانات:	
کوچی‌ها حیوانات خود را فروخته می‌توانند	۴۸
کوچی‌ها حیوانات خود را فروخته نمی‌توانند	۱۲
کوچی‌ها حیوانات خود را در جاه‌های خاص فروخته می‌توانند	۳۴
چالش‌های بازاریابی:	
نرخ ترانسپورت (حمل و نقل)	۴۴
نرخ حیوانات نظر به سال گذشته ارزان‌تر است	۳۷
سرک / بازار بند است	۱۵
و غیره	۵
دسترسی به علوفه:	
کوچی‌ها دسترسی به علوفه کافی دارند	۴۷
کوچی‌ها دسترسی به علوفه کافی ندارند	۵۳
نوسانات در نرخ در علوفه:	
نرخ‌ها به مقایسه سال گذشته است	۲۴
نرخ‌ها بلند رفته است	۷۶

بیشتر از ۳۴٪ کوچی‌ها گزارش داده‌اند که می‌توانند حیوانات خویش را در مارکیت‌های محدود به فروش برسانند. ۱۲٪ آن‌ها اما از عدم دسترسی شان به مارکیت‌ها خبر می‌دهند. علت مهم آن افزایش قیمت حمل و نقل آنها (۴۴٪) می‌باشد، همچنان قیمت پائین حیوانات (۳۷٪)، بسته بودن مارکیت‌ها (۱۵٪) لحاظ شده است. اکثریت بزرگ کوچی‌ها، تعداد محدودی از حیوانات خویش را در شروع بهار، پس از رشد و فربه شدن حیوان، به فروشند می‌رسانند، گفته می‌شود که به این طریق تعداد زیادی از خانواده‌ها به‌طور منظم به مارکیت‌ها دسترسی پیدا کرده می‌توانند. که فیصدی مجموعی آن

(۶۹٪) می‌باشد. علوفه برای رمة‌ها بسیار مهم است: هنگام حرکت و سفر به‌طرف چراگاه‌ها بین تابستان و زمستان، خاصاً در هفته‌هایی که به بهار نزدیک می‌شود. گزارش می‌شود که بیشتر از ۵۳٪ خانواده‌های کوچی، قادر نیستند تا به علوفه کافی دسترسی پیداکنند. همچنان ۷۶٪ آن‌ها از نرخ بالای علوفه، امسال نسبت به سال ۲۰۱۹ نیز شکایت کرده اند. لذا، عدم توان‌مندی و دسترسی به چراگاه‌ها و نبود علوفه کافی سبب پریشانی شان شده است که بدان سبب گله‌های خود را به فروش می‌رسانند و در زمره گروه‌های آسیب پذیر قرار می‌گیرند و بیشتر از اندوه چیزی دیگر دستگیری‌شان نمی‌کند.

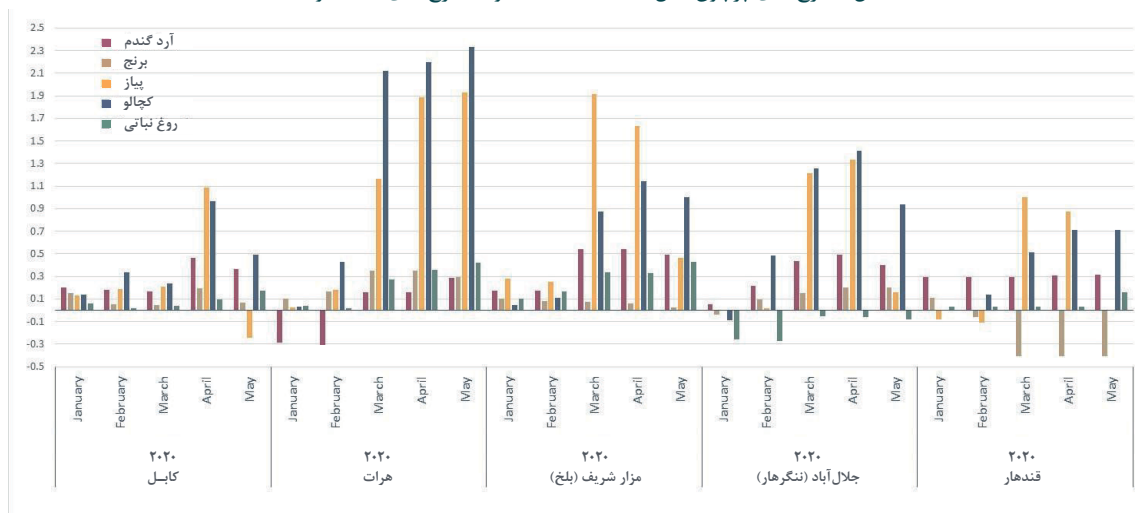
۸.۳ قیمت مواد غذایی

قیمت مواد خوراکی، با شیوع کووید-۱۹ در افغانستان بالا رفت. همچنان، ارزش مواد غذایی در ضمن تذکر فوق در ماه‌های مارچ و اپریل ۲۰۲۰ طی عوامل واهمه و هجوم بی‌پیشینه مردم به مغازه‌ها برای خرید، سوء استفاده یک‌تعداد تاجر سودجوی و فرصت‌طلب با استفاده از موقع،

عالمانه و عامدانه بالا برده شد. بلند رفتن آرد گندم در مارکیت ها در ابتدا سبب تشویش مردم شد که بعداً دولت با اتخاذ تدابیر آن را تحت کنترل درآورد. همچنان، قیمت پیاز و کچالو که به طور سنتی جز مهم غذاها معمولی هر خانواده است در تمام بازارها به علت صادر شدن به خارج و اضطراب مردم از افزایش قیمت دفعتاً بالا رفت. حکومت با اقدام به موقع به شمول جلوگیری از رفتارهای احتکارگران، عاملین آنرا به پنجه قانون سپرده و آنرا موجب شد که با وارد کردن مواد غذایی از خارج، وضعیت را تحت کنترل درآورند. لذا در ماه می ۲۰۲۰ قیمت ها نسبت به دو ماه قبل سیر نزولی را به صورت محسوس در پیش گرفت. با وصفی آن نیز امروزه نسبت به سال های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ قیمت ها قدری بالاست. شکل ۶ ارائه کننده تفاوت قیمت ها بین ماه های جنوری و می ۲۰۲۰ و قیمت متوسط عین ماه ها در سال های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ است.

شکل ۶ قیمت پرچون در سال ۲۰۲۰ را به حیث بخش از ۲۰۱۸-۲۰۱۹ به عنوان اوسط برای اقلام انتخاب کرده است.

شکل ۶: نرخ های پرچون سال ۲۰۲۰ به مقایسه اوسط نرخ های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹

منبع: اداره احصایه ملی

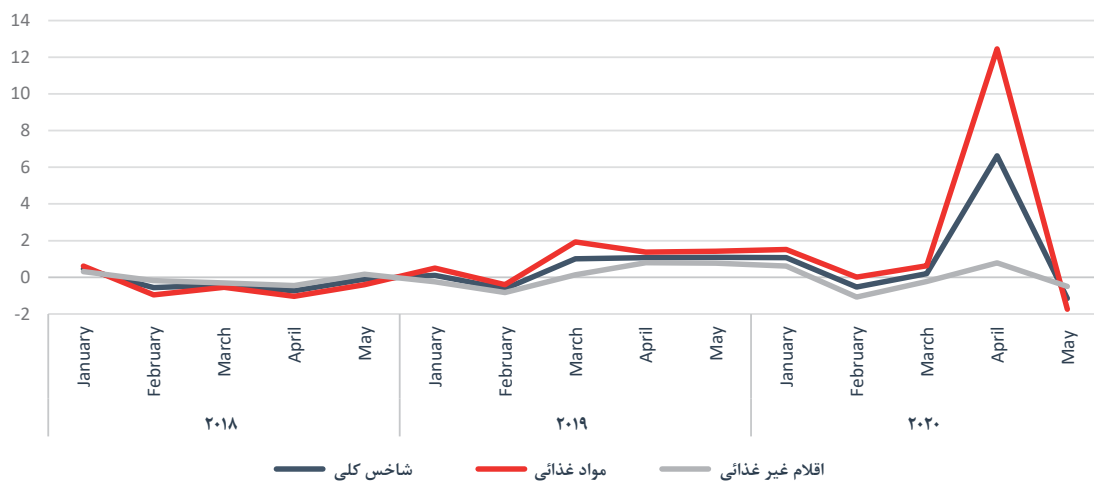
شیوع کووید-۱۹ بالای شاخص قیمت مواد مصرفی فشاری بالایی را وارد کرد که هم زمان قیمت مواد غیر غذایی و دیگر کالاها نیز صعود کرد. به هر حال قیمت مواد غذایی نسبت به مواد غیر غذایی و دیگر کالاها به مراتب بلند است. شکل (۷) ارائه کننده شاخص قیمت مواد مصرفی برای پنج ماه اول سالهای ۲۰۱۹ و ۲۰۱۸ است.

صعود ناگهانی قیمت ها در ماه های مارچ و اپریل ۲۰۲۰ اکثر خانواده ها را به عنوان خانواده نیازمند مبدل ساخت. به ویژه حدود ۵۵٪ جمعی که زیر خط فقر زندگی می کردند، مقداری از مواد غذایی روزانه خود را کاهش داده و در دسترخوان خویش تغییر منفی ایجاد کردند. علاوه بر آن، تعداد کثیری از خانواده های فقیر و آسیب پذیر که به صورت روزمزد، کار می کردند به جزء از آن هیچ نوع درآمد دیگر ندارند، تدابیر قرنطینه وضع شده از جانب دولت جهت جلوگیری از شیوع بیشتر و سریع کووید-۱۹ موجب شد که در کشور، فاجعه خلق شود.

شاخص ارزش مواد مصرفی در ماه می ۲۰۲۰ پائین تر از دو سال قبل بود، که خود نوعی موفقیت اقدامات حکومت در راستای کنترل قیمت ها را نشان می دهد. قیمت بلند مواد غذایی در ماه های مارچ و اپریل ۲۰۲۰ تأثیر منفی بر آن عده از کشاورزانی گذاشت که هیچ مقدار غله ای در خانه نداشتند و حتی در این خصوص وامدار دیگران نیز بودند. آن ها به بازار اتکاء داشتند و

حداقل برای چند ماهی از سال به حاصلات زمین خود دسترسی نداشتند. همچنان بخش بزرگی از خانواده‌های زمین‌دار کوچک و دهقانان عادی که به وسیله کارهای روزمزدی و تصادفی و یا معاملات کوچک سطح درآمد خود را بالا می‌بردند به اثر محدودیت کووید-۱۹ به شدت آسیب پذیر شدند. اکثریت بزرگی از این خانواده‌ها مجبور شدند که به مبارزه درآوری جهت نجات از گرسنگی، چون: خوردن تخم‌های بذری^{۱۰}، فروش بعضی اجناس و ابزار تولیدی خویش روی آوردند. اگر کمک صورت نگیرد احتمال می‌رود که در تولید محصولات فصول پیشرو تورم و سقوط به وجود آید.

شکل ۷: شاخص نرخ ها ۲۰۱۸ الی ۲۰۲۰

منبع: اداره احصایه ملی

^{۱۰} اکثر کشاورزان بخشی از دانه ها (حبوبات) را به عنوان تخم بذری از یک سال به سال دیگر نگه می دارند که مشابه دانه های مواد غذایی است.

Photo credit : FAO/ Sayed Maqsood Hashimi

۴. اقدامات اساسی جهت حمایت از سکتور زراعت

در این ارزیابی از تمام گروههای پاسخ دهنده خواسته شده است که سه اولویت عمده را برای کاهش تأثیر کووید-۱۹ و سایر موانع متذکر شوند؛ اولویت های ذکر شده بدون کمی و کاستی و یا در نظر داشت اصل موثریت و تطبیق پذیری از دید مالی و تخنیکی در این بخش پیشکش می گردند. البته موضوع موثریت در قسمت بعدی گزارش مورد بحث قرار می گیرید و باید یاد آور شد که این اولویت ها در کوتاه مدت و میان مدت، ممکن است قابل تطبیق نباشند.

۱۰۴ اولویت تاجران

جدول ۱۵ اولویت ها برای تاجران کوچک که در سطح ولسوالی ها و ولایات فعال هستند و تاجران بزرگ که در سطح ملی و بین المللی فعالیت دارند را خلاصه می نماید. با زنان، اما به خاطری که در خرید و فروش سهم و نقش آنچنانی ندارند، مصاحبه صورت گرفته نشده است. ولی زنان که مصروف دهقانی اند فعالیت در خرید و فروش در بازار را یکی از اولویت های اصلی خود می شمارند.

جدول ۱۵: اولویت های تاجران، ارقام به اساس فیصد پاسخ دهندگان

اقدامات که دولت برای حمایت از تاجران انجام دهند	تاجران کوچک / ۱، اولویت ها			تاجران بزرگ / ۲	مجموع
	اول	دوم	سوم		
موقعیت رسمی مارکیت و تسهیلات	۲۵	۱۴	۲۱	-	۶۰
بهبود زیرساخت برای حمل و نقل مواد و مدیریت مصارف	۲۰	۱۹	۱۹	۵	۶۲
تسهیل و بهبود در عرصه قرضه های کوچک به تمام مشترکین زنجیره ارزش (تولید کننده، انتقال دهنده و تاجر)	۱۴	۱۱	۱۶	-	۴۱
ایجاد میکانیزم کنترل نرخ و تنزیل مالیات	۱۲	۱۹	۱۲	-	۴۲
ایجاد تسهیلات برای انبار کردن، پروسس کردن، و بسته بندی	۹	۱۳	۹	۷	۳۹
تسهیل در معاملات تجارتي (ارایه جواز و تصدیق نامه، امضای موافقت نامه ها) و کاهش تعرفه تجارتي	۷	۱	۲	۵۹	۶۹
برداشت قیودات گشت و گذار مربوط به کووید-۱۹	۶	۳	۹	۱۰	۲۷
بهبود امنیت و ریشه کن نمودن فساد اداری	۶	۸	۳	۱۵	۳۲
بلند بردن آگاهی عامه از کووید-۱۹ و تهیه لوازم ضروری جهت مانع شدن شیوع مرض	۱	۳	-	-	۵
تقویه رابطه بین دهقانان و تاجران	-	۴	۳	-	۸
ممانعت عمده فروشان از احتکار	-	۳	-	-	۳
غیره موارد	-	۲	-	۵	۸

۱. منظور از تاجران کوچک دست فروشانی هستند که در روی جاده ها فعالیت اقتصادی می کنند و به پیمان کم از دهقانان خریداری می نمایند.
 ۲. منظور از تاجران بزرگ فروشندگانی هستند که از یک ولایت به ولایت دیگر اموال به فروش می رسانند و یا در خارج از کشور جنس صادر می کنند.

۱. حمایت از ایجاد مکان رسمی مارکیت در شهرها

از جمله سه اولویت عمده تاجران کوچک (۶۰ فیصد)، ایجاد مارکیت رسمی و مطمئن می باشد که دست فروشان بتوانند در سایه آن بدون دغدغه آن هم در فضای امن و آرام فعالیت کنند. زیرا دست فروشان یک بخش بزرگی از فروشات پرچون میوه جات، سبزیجات، و حبوبات را انجام می دهند. لذا احتمال می رود که ارگان های دولتی آنان را به انجای مختلف آزار و اذیت کنند و یا این که آنها مکان های معاملاتی خود را به این طریق از دست دهند. البته در صورت تحقق این امر، ضربه شدیدی به پرچون فروشان شهر و امرار معیشت چندین خانواده وارد می گردد. نبود یک آدرس و مکان رسمی برای دست فروشان می توانند مصئونیت غذایی و مصئونیت تاجران و رابطه آنان را با تولید کنندگان تحت تأثیر قرار دهد.

۲. بهبود زیرساخت ها برای حمل و نقل مواد و مدیریت مصارف

راه های مواصلاتی و سرک در بسیاری مناطق وجود ندارد و بیشتر از ۵۷ فیصد از تاجران کوچک و ۵ فیصد تاجران بزرگ این امر را یک مانع بزرگ برای تجارت می دانند. اگر به مناطق دور دست سرک ساخته شود می توان دهقانان را به بازار خرید و فروش وصل نمود و از مصارف گزاف انتقال اموال جلوگیری کرد.

۳. تسهیل قرضه‌های کوچک

بیش از ۴۱ درصد تاجران کوچک از عدم دسترسی به قرضه‌های کوچک شاکی بودند و تعدادی زیادی از دهقانان و تاجران کوچک متکی به وام دهندگان غیر رسمی می‌باشند. وام دهندگان غیر رسمی سود گزافی را تقاضا می‌کنند که تعدادشان محدود می‌باشد. ترویج قرضه‌های کوچک معتبر با نرخ مناسب می‌تواند توانایی تولید زارعین و تاجران را بالا ببرد.

۴. مدیریت نرخ، کاهش کرایه و مالیه

منظور از مدیریت نرخ مداخله انحصارگرایانه عده‌ای از تاجران در نرخ‌ها می‌باشد که تاجران کوچک را از بازار خارج سازند. و منظور از کرایه و مالیه رشوت‌های است که دستفروشان برای حصول و یا حفظ جای معاملات خود مجبور به پرداخت آن می‌گردند. بیشتر از ۴۲ درصد تاجران کوچک برای اقدامات لازمی در این مورد مطالباتی داشته‌اند.

۵. ایجاد تسهیلات برای ذخیره کردن، پروسس و بسته‌بندی

منظور در این جا سرد خانه و جای برای پروسس اولیه و بسته بندی مواد بوده که بیشتر از ۳۹ درصد همه تاجران به شمول ۷ درصد تاجران بزرگ از ایجاد چنین تسهیلات برای تقویت تجارت و جلوگیری از ضایعات پیشنهاد نموده‌اند.

۶. تسهیل در تجارت - اجازه نامه صادرات، موافقت نامه تجاری خوب با همسایگان و کاهش تعرفه

بیشتر از ۵۰ درصد تاجران بزرگ و ۱۰ درصد تاجران کوچک تسهیلات در صادرات و واردات بالخصوص باز بودن سرحدات با کشورهای همسایه را موضوع کلیدی شمرده و در اولویت قرار داده‌اند. مسدود بودن سرحدات در اواخر بهار و در فصل تابستان به علت عدم سرد خانه‌های معیاری می‌تواند موجب ضایعات هنگفت گردد که در این قسمت باید دولت اقدامات ضروری را هر چه عاجل‌تر روی دست گیرد.

۷. از بین بردن قیودات گشت و گذار در ارتباط به کووید-۱۹ و فعالیت دوباره مارکیت‌ها

بیشتر از ۲۷ درصد تمام تاجران به شمول ۱۰ درصد تاجران بزرگ از بین بردن قیودات گشت و گذار را اولویت داده‌اند؛ ولی کمتر احتمال وجود دارد که دستفروشان اقدامات لازم ایمنی را مراعات کنند. به ویژه هنگامی که آنان به طور غیر قانونی در محلات عامه فعالیت می‌کنند. بعضی تدابیر ایمنی برای کووید-۱۹ را می‌توان در کوتاه مدت در نظر گرفت؛ ولی مصئونیت غذایی قسمی که در بند شماره یک تأکید گردید ضروری می‌باشد.

۲.۴ اولویت‌های کشاورزان و باغداران

جدول ۱۶ اولویت‌های دهاقین را در ارتباط به کشت محصولات آینده و تولید پایدار محصولات زراعتی خلاصه می‌نماید که با تعجب و حیرت موضوعات مربوط به کووید-۱۹ در صدر جدول نه، بلکه در آخر آن قرار داشته و احتمالاً علتش همین است که زارعین به طور مستقیم از تأثیرات کووید-۱۹ متأثر نشده است بلکه به طور غیر مستقیم متضرر می‌گردند. موضوعات مربوط به

آفات و امراض در بخش ارتقای ظرفیت تشریح می‌گردد.

حمایت از دسترسی تخم و کود کیمیاوی اولویت کشاورزان مرد و زن بوده و آبیاری و کنترل آبخیزی‌ها و ساختن سردخانه‌ها از اولویت‌های مهم زنان است.

جدول ۱۶: اولویت های زارعین، فیصد پاسخ دهنده گان

اولویت های زارعین		زارعین غله باب		زارعین سبزیجات		زارعین میوه باب	
مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
۵۳	۴۴	۳۵	۳۴	۴	۱۸		
۸	۶	۱۵	۲۸	۲۹	۱۹		
۱۲	۸	۷	–	۲۸	۳		
–	–	۱۳	۸	۱	۳		
۱۱	۱	۱۵	۹	۲۲	۱۹		
۴	۲۱	۸	۱۱	–	۱		
۴	–	۱	–	۴	–		
۱	۴	۱	–	۱	۱		
۳	۴	۲	۹	۸	۱۸		
۳	۷	۱	–	–	–		
۱	–	۲	–	۳	۱۵		
–	۶	–	–	–	۳		
–	۱	–	–	–	–		

اولویت‌های زارعین به طور خلاص در ذیل مورد بحث قرار می‌گیرد:

۱. توزیع تخم بذری و کود کیمیاوی برای حاصلات سال بعدی

اکثریتی از کشاورزان و باغداران از محصولات خویش پس‌انداز کرده‌ نمی‌توانند و متکی به معهود ماه‌های هستند که بتوانند محصولات خود را پس از حاصل‌گیری بفروشند و امرار معیشت کنند که متأسفانه امسال موسم فروش حاصلات مصادف به شروع شیوع کرونا گردید و زارعین نتوانستند حاصلات خود را به فروش برسانند. تعداد زیاد دهاقین از روی ناچاری مجبور شدند از پس‌انداز اندکی که داشتند و تخم‌های بذری که برای کشت نگهداری کرده بودند مصرف کنند. ۵۲ فیصد مردها و ۴۴ درصد زنان که حبوبات کشت میکنند و بیشتر از ۳۵ فیصد مردان و ۳۴ درصد زنان که سبزی‌جات کشت می‌کنند درخواست کمک به تخم بذری و کود کیمیاوی را داشته‌اند. به همین ترتیب بیشتر از ۱۸ فیصد زنان و ۳,۵ درصد مردان باغدار درخواست کمک برای تاک‌ها و غرس نهال درختان میوه‌دار دارند.

۲. کمک در ساخت ذخیره‌گاه‌ها به شمول (سرد خانه‌ها، ذخیره‌گاه‌های دارای سیستم تهویه و سیلوها)

ضایعات بعد از جمع‌آوری حاصلات به علت عدم وجود سرد خانه‌های مناسب بسیار زیاد بوده و در بعضی حالات زارعین و تاجران مجبور می‌شوند محصولات خود را به نرخ بسیار نازل به فروش برسانند و البته قیودات وضع شده به خاطر کووید-۱۹ امسال وضعیت را دشوارتر ساخته است که در نتیجه ۲۸ درصد کشاورزان مرد و ۱۵ درصد کشاورزان زن ایجاد سردخانه‌ها و ذخیره‌گاه‌ها را یکی از اولویت‌های مهم می‌شمارند.

۳. مکانیزه کردن زراعت

تقریباً ۲۸ درصد مردان باغدار و ۱۱,۵ درصد مردان کشاورز متقاضی حمایت دولت در استفاده از ماشین آلات در زراعت می‌باشند و همچنان ۸,۵ درصد زنان زارع به استفاده ماشین آلات در پروسس غله‌جات بعد از جمع‌آوری حاصلات تأکید داشته‌اند.

۴. حمایت در ساخت گرم خانه‌ها

دسترسی به سبزیجات و میوه جات خارج از فصل می‌تواند به عاید کشاورزان سیر صعودی بخشد و با استفاده از گرم‌خانه‌ها آنان می‌توانند از یک قطعه زمینی نسبتاً کوچک در فصل‌های مختلف استفاده موثر نمایند. گرم‌خانه‌ها به خصوص برای کسانی که در شهرها زندگی می‌کنند و وضعیت اقتصادی پایین دارند می‌تواند منبع خوبی برای تأمین معیشت‌شان شود. در حدود ۱۳ درصد مردها و ۸ درصد زنان درخواست به ایجاد گرم خانه‌ها کرده‌اند و اگر زنان معلومات کافی از مزایای گرم خانه را می‌داشتند، بدون شک ممکن بود فیصدی متقاضیان‌شان با تناسب به مردان کشاورز بالاتر می‌رفت.

۵. ایجاد بازار محصولات زراعتی و دسترسی کشاورزان به مارکیت‌ها

عدم جای کافی برای بازار فروش محصولات زراعتی یکی از عواملی است که به تجارت محصولات زراعتی موانع ایجاد می‌کند بدین سبب، ساخت مکان برای مارکیت‌ها محصولات زراعتی یکی از اولویت‌های عمده کشاورزان می‌باشد. بر علاوه ایجاد سرک‌های که قریه‌جات و قصبات را به جاده‌های عمومی وصل می‌نماید نیز یکی ضروریات بوده تا دهقانان بتوانند محصولات خویش را به بازارهای بزرگ برای فروش انتقال دهند. بیشتر از ۲۲ درصد باغداران مرد و ۱۹ درصد باغداران زن و تقریباً ۸ درصد مردان و ۱۱ درصد زنان به عنوان پرورش دهندگان سبزیجات، ایجاد و دسترسی به بازار را در اولویت قرارداده‌اند و به خصوص بیشتر زنان از ایجاد محلات خاص برای خود در مارکیت‌ها درخواست نموده‌اند.

۶. توسعه، احیای سیستم آبیاری و کنترل آبخیزی‌ها

بدون آبیاری، کشت و زراعت ناممکن است. هرچند غله‌جات محدودی که از آب باران مستفید می‌شوند و به رویش آغاز می‌کنند ناچیز اند. شدت و مقدار آبخیزی‌ها در این اواخر بسیار زیاد شده‌است که خود خطرات جدی را به زمین‌های زراعتی، خانه‌ها و زیرساخت‌ها ایجاد می‌کنند. به صورت معمول کمک به احیای سیستم آبیاری و کنترل آبخیزی‌ها از اولویت‌های کار کشاورزان محسوب می‌شود. با تعجب؛ اما زنان کشاورز نسبت به مردان بیشتر تقاضای حمایت از این بخش را دارند. ممکن به این امر به آن مسأله، ارتباط داشته باشد که در استفاده آب همچون سایر موارد به شمول مصارف روزمره خانواده‌ها زنان نسبت به مردان بیشتر نقش دارند.

۷. ترویج تدارکات عامه محصولات زراعتی

خریداری محصولات زراعتی توسط ادارات و نهادهای دولتی به شمول وزارت دفاع ملی، وزارت امور داخله، وزارت صحت، و وزارت معارف می‌تواند قسمت اعظمی از تولیدات را جذب نماید و اگر به طور درست تنظیم گردد، تأثیر بسزا بالای سکتور زراعت، مارکیت تولیدات زراعتی، و معیشت دهقانان می‌تواند داشته‌باشد.

۸. تسهیل قرضه‌های کوچک به نرخ مناسب

کشاورزان به قرضه سکتور مالی رسمی دسترسی ندارند. قرضه‌های غیر رسمی به بعضی از دهقانان موجود بوده؛ اما با نرخ گزاف و نامناسب. اگر به کشاورزان قرضه به نرخ مناسب داده شود می‌تواند سکتور زراعت را رشد دهد و از قابلیت اصلی آن استفاده اعظمی صورت گیرد.

۹. ارتقای ظرفیت و معرفی تکنالوژی جدید و مناسب در زراعت

بیشترین فعالیت‌های زراعتی به صورت سنتی و با تخنیک ضعیف صورت می‌گیرد. اکثریت کشاورزان کشت و زراعت را از نسلی به نسل دیگر به صورت ابتدایی آموخته‌اند و از تخنیک جدید استفاده اندک می‌کنند، البته در معرفی تخنیک در زراعت نیز کار اساسی صورت نگرفته است. به صورت متوسط زنان نسبت به مردان تقاضای بیشتر به ارتقای ظرفیت داشته‌اند تا بتوانند در زراعت فعالیت زیاده‌تر نمایند و وابستگی کم‌تر در عرصه کشاورزی، نسبت به مردان داشته باشند. لذا بیشتر از ۱۸ درصد زنان با مقایسه ۸ درصد مردان باغدار و ۹٫۵ درصد زنان و ۲٫۳ درصد مردان که سبزیجات می‌کارند، ارتقای ظرفیت برای استفاده از تخنیک را در اولویت کاری خویش قرار داده‌اند.

۳.۴ اولویت‌ها برای چوپانان و مرغداران

بیشترین کسانی که مالدار می‌کنند لبنیات حیوانات را نیز تولید نموده و آن را به فروش می‌رسانند. به استثنای عده کمی فارم‌های مرغداری که جدیداً ایجاد شده است، اکثریت خانواده‌ها نسبتاً در حیاط خانه‌شان به پرورش مرغ می‌پردازند. بیشترین پرورش دهندگان مرغ و برخی از حیوانات اهلی در خانه‌ها زنان بیشتر. جدول ۱۷، اولویت‌های چوپانان و مرغداران را با تفکیک جنسیت انعکاس می‌دهد که البته تفاوت در اولویت‌های مردان و زنان نمایانگر نقش و مسئولیت ایشان در زراعت و مالدار می‌باشد.

بعضی اولویت‌های عمده شامل ایجاد فارم‌های مرغ داری و مالدار مدرن، ساخت سرد خانه‌ها برای گوشت و لبنیات، و خدمات و ترنری می‌باشد. کنترل امراض، معرفی نسل اصلاح شده، ارتباط بهتر با بازار و دسترسی به اغذیه حیوانی نیز از جمله اولویت‌های مالدار و مرغداری محسوب می‌گردد.

جدول ۱۷: اولویتهای چوپانها و مرغداران به اساس جنسیت، فیصد پاسخ دهندگان

اولویتهای چوپانها و مرغداران			فیصدی	
زن	مرد	هر دو		
۳۶	۳۶	۳۶	کمک برای ایجاد فارم ها، معرفی نسل های اصلاح شده، و احیای علفزار ها	
۵	۲۰	۱۹	حمایت در استاندارد سازی خدمات بعد از جمع آوری محصولات	
۱۱	۱۴	۱۴	خوراندن مواد غذایی به حیوانات و بهبود در دسترسی به مواد	
۲۴	۹	۱۰	ایجاد سردخانه ها، فریزر ها، و یخچال ها	
۱۱	۵	۶	تسهیل دسترسی به بازار و بهبود رابطه در زنجیره ارزش	
۵	۵	۵	حمایت در اجرای واکسین، خوراندن ادویه حیوانی، و خدمات وترنری	
۳	۳	۳	تدارک عامه، کنترل نرخ ها و واردات، و حمایت از صادرات	
۱	۳	۳	فراهم نمودن قرضه و خدمات تخنیکی	
-	۳	۲	فراهم کردن برق به روستا ها و نقاط دور دست	
۱	۲	۲	برگزاری آموزش های تخنیکی و بلند بردن آگاهی در مورد امراض و شیوه وقایه	
۱	-	-	تقویه نقش زنان در مالداري	
-	۲	۲	و غیره..	

۱. کمک برای ایجاد فارم ها و معرفی نسل های اصلاح شده

بیشتر از ۳۶ درصد مالداران مرد و زن ایجاد فارم ها، دسترسی به نسل های اصلاح شده و احیای علفزار ها را در اولویت قرار می دهند.

۲. حمایت در استاندارد سازی خدمات بعد از جمع آوری محصولات

در حدود ۲۰ درصد مردان و ۵,۴ درصد زنان تقاضا نمودند که در کاهش ضایعات و پروسس تولیدات در مرحله بعد از جمع آوری محصولات کمک صورت گیرد که این امر انعکاس دهنده ضایعات زیاد و کمبود در پروسس حاصلات می باشد.

۳. فراهم نمودن مواد غذایی حیوانات و بهبود در وضعیت دسترسی به مواد

در افغانستان ظرفیت تولید مواد غذایی حیوانی بسیار کم بوده و بیشترین این مواد از خارج کشور به بالاترین قیمت وارد کشور می گردد. به حدی که مالداران توانائی خریداری آن را ندارند. نبود مواد غذایی برای مالداران یک چالش کلان بوده و باعث می شود که سکتور مالداري نتواند رشد کند. تهیه و دادن مواد غذایی در حالات اضطراری یک اولویت کلیدی بوده و به خصوص به زنانی که مرغداری می کنند. در حدود ۱۱ درصد زنان، و ۱۴ درصد مردان متقاضی فراهم نمودن مواد غذایی برای حیوانات شان می باشند.

۴. کمک در ایجاد سردخانه ها و فراهم سازی موثرهای یخچالی

بیشتر از ۲۴,۳ فیصد زنان و ۸,۶ فیصد مردان درخواست کمک در ایجاد سردخانه ها و فراهم نمودن موثرهای یخچالی را داده اند که البته تفاوت در فیصدی مردان و زنان نمایانگر تقسیم کار بین زن و مرد می باشد.

۵. ایجاد بازار برای محصولات مالداری و مرغ داری

تقریباً ۱۱ درصد زنان و ۵,۲ درصد مردان، تقاضای ایجاد بازار برای محصولات کرده‌اند. عموماً تولیدات مالداری و مرغداری توسط دستفروشان بدون رعایت حفظ الصحة صورت می‌گیرد و زنان در پروسه فروش شامل نیستند. بنابراین تقاضای مالداران و مرغداران شامل ایجاد مکان‌های مشخص در مارکیت‌ها برای زنان پرچون‌فروش نیز می‌شود که اتفاقاً چنین تقاضایی را تجار و زارعین نیز داشته‌اند. فراهم نمودن تسهیلات برای نقش زنان در فروش محصولات می‌تواند بالای زندگی و معیشت ایشان تأثیر مثبت داشته باشد.

۶. کمک در عرصه واکسیناسیون و خدمات وترنری

سطح مرگ و میر در مالداری و مرغداری بلند بوده و خود بیانگر ضرورت مبرم برای واکسیناسیون و خدمات وترنری می‌باشد و فیصدی درخواست مردان و زنان به کمک در عرصه تطبیق واکسین و خدمات وترنری یکسان می‌باشد.

۴.۴ اولویت‌های کوچی‌ها

به وسیله این ارزیابی از کوچی‌ها و همچنان شورای کوچی‌ها در دو بخش خاص سوالات صورت گرفته است که بخش اول مربوط به کمک‌های عاجل و اضطراری برای کاهش تأثیرات منفی کووید-۱۹ و بخش دوم دربرگیرنده کمک‌های لازم برای کوچی‌ها در تقویم میان مدت و دراز مدت می‌باشد. جدول ۱۸ نتیجه سروی را خلاصه نموده است.

جدول ۱۸: اولویت‌های عمده کوچی‌ها به فیصدی

مجموع	اولویت‌های کوچی‌ها و شورا‌ها			اولویت‌های کوچی‌ها
	سوم	دوم	اول	
اقدامات عاجل:				
۸۲	۳۳	۲۷	۲۲	بلند بردن سطح آگاهی دهی در مورد کووید-۱۹ و فراهم نمودن لوازم و تداوی
۶۵	۲۴	۱۳	۲۸	فراهم کردن اغذیه مواشی
۳۷	۹	۱۳	۱۵	کمک مواد غذایی در حالات اضطراری (کووید-۱۹، خشک سالی، عدم دسترسی به علفزار ها)
اقدامات میان مدت تا دراز مدت:				
۱۰۰	۲۲	۴۲	۳۶	معیشت بدیل، مسکن گزینی، و ارتقای ظرفیت
۷۷	۳۳	۲۲	۲۲	خدمات وترنری (واکسین، تداوی و کنترل مرض)
۶۱	۲۴	۱۳	۲۴	دسترسی و احیای حق مالکیت با علفچر ها
۵۸	۲۰	۱۶	۲۲	دسترسی به معارف و خدمات صحتی عامه مناسب، روش زندگی کوچی‌ها
۴۷	۲۶	۱۳	۸	ایجاد و بهتر سازی مارکیت‌ها، تسهیلات برای پروسس محصولات حیوانی (جای برای مارکیت، مسلخ، پروسس لبنیات و پوست)

اولویت‌های عاجل و اضطراری

۱. سطح آگاهی در مورد کووید-۱۹، لوازم ایمنی، و تدای

بلند بردن سطح آگاهی کوچی‌ها در مورد کووید-۱۹ در اولویت ۸۲ در صد پاسخ دهنده‌ها قرار دارد و بعد از زنان، کوچی‌ها کم‌ترین معلومات را در مورد کووید-۱۹ دارند و نمی‌دانند معلومات ضروری را از کجا حاصل کنند.

۲. تهیه اغذیه مواشی

بیشتر از ۶۵ درصد کوچی‌ها کمک عاجل اغذیه مواشی را یکی از سه اولویت مهم می‌دانند و ۲۸ درصد کوچی‌ها کمک عاجل اغذیه مواشی را در صدر اولویت قرار می‌دهند. محدودیت گشت و گذار به خاطر کووید-۱۹ باعث شده است که کوچی‌ها مواشی خود را به علفچرها برده نتوانند و کمک اغذیه مواشی ایشان یک ضرورت مبرم می‌باشد.

۳. کمک مواد غذایی

۳۷ فیصد کوچی‌ها کمک مواد غذایی را یکی از سه اولویت مهم میدانند که این ناشی از نداشتن پس انداز و شیوه زندگی کوچی‌ها بوده که تأثیرات کم بالای معیشت کوچی‌ها ضرورت به مواد غذایی را به سرعت بالا می‌برد.

اولویت‌های میان مدت

۱. معیشت بدیل، مسکن گزینی، و ارتقای ظرفیت

تمام کوچی‌ها در سروی خواستند در قسمت مسکن گزین شدن و معیشت بدیل برایشان کمک صورت بگیرد که البته این بیان‌کننده وضعیت ناگوار اقتصادی و خطراتی است که زندگی‌شان را تهدید می‌کند. تغییر اقلیم و نزاع روی دسترسی به علفزارها کوچی‌ها را وادار ساخته است که طرز زندگی و معیشت خویش را تغییر دهند؛ ولی این تحول آسان نیست چون نیاز به کوشش و زحمات دارد. بیشتر از ۳۶ درصد از کوچی‌ها متذکر شدند که معیشت بدیل در صدر اولویت ایشان است و ۴۲ درصد ایشان معیشت بدیل را اولویت دوم می‌شمارند. با درنظر داشت تغییر اقلیم طرز زندگی کوچی‌ها در معرض خطر است.

۲. ارایه خدمات و ترنری به شمول واکسین، تشخیص مرض و معالجه

بلندرفتن مرگ و میر از جمله خطراتی است که مواشی به آن مواجه می‌باشد و ۷۷ درصد کوچی‌ها ارایه خدمات و ترنری را یکی از سه اولویت عمده می‌دانند. اکثریت کوچی‌ها به خدمات و ترنری دسترسی کافی نداشته و در صورت شیوع مرض تمام مواشی در کشور در معرض خطر قرار می‌گیرند.

۳. دسترسی و احیای علفزارها و تطبیق قانون ملکیت مشترک

بیشتر از ۶۱ درصد از کوچی‌ها دسترسی و ایجاد علفزارها را از جمله سه اولویت عمده می‌شمارند. خشکسالی پی در پی علفزارها و چراگاه‌ها را شدیداً زیان رسانده و اگرچه وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در احیای علفزارها کوشش نموده است ولی برای منابع بیشتر و توجه زیاده‌تر ضرورت می‌باشد. به اثر غضب زمین‌ها کوچی‌ها نمی‌توانند از قسمت اعظم چراگاه‌ها و علفزارها استفاده کنند که این خود تهدیدی به طرز زندگی کوچی‌ها

می‌باشد. نزاع بالای زمین‌ها در سراسر کشور بین کوچی‌ها و دهنشینان جریان دارد بنابراین، دولت باید هرچه عاجل‌تر اقدامات ضروری را در این خصوص روی دست گیرند.

۴. ایجاد تسهیلات به خدمات صحتی عامه و معارف

بسیاری از کوچی‌ها به خدمات عامه همچون صحت و معارف دسترسی ندارند و بیشتر از ۵۸ درصد آنان در این ارزیابی مستفید شدن از این خدمات را در اولویت قرار داده‌اند. در حقیقت شیوه زندگی کوچی‌ها خود یک عامل این مشکل می‌باشد.

۵. دسترسی به بازار و تسهیلات پروسس مواد حیوانی

کوچی‌ها متکی به بازار برای فروش مویشی می‌باشند و دسترسی به تسهیلات پروسس مواد حیوانی به شمول لبنیات، گوشت، پوست و غیره که ارزش محصولات را بالا ببرد می‌تواند عاید کوچی‌ها را بیشتر سازد. در بعضی مناطق مارکیت وجود ندارد و یا کوچی‌ها به آن دسترسی ندارند.

Photo credit : FAO/Aziz Arya

۵. نتیجه و پیشنهادات

گزارش ارزیابی سریع کووید-۱۹ که به همکاری دو نهاد (وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و سازمان خوراک و زراعت ملل متحد) انجام یافته است. موفقانه توانست که تأثیرات کلیدی کووید-۱۹ را بالای زراعت و سیستم مواد خوراکی شناسایی نماید. این ارزیابی در مدت زمان کوتاه و در وضعیت دشوار به راه انداخته شد. نتایج گزارش تصویر شفاف از تأثیرات کووید-۱۹ را بالای زراعت نمایان می‌سازد که عامل بعضی مشکلات زیرساخت و ساختار سکتور زراعت بوده و بعضی مشکلات دیگر مستقیماً به کووید-۱۹ ارتباط می‌گیرد. ضعف و نواقص در زنجیره ارزش، زیربنا، استفاده از تخنیک، ارتباط زارعین و مالداران با مارکیت از جمله چالش‌های سکتور زراعت و سیستم مواد خوراکی در افغانستان می‌باشد. از همه بیشتر، اما کووید-۱۹ به این مشکلات افزوده است. توانایی مقابله با این همه چالش‌ها در بین زارعین، مالداران، و مستهلکین ناچیز بوده و بیشتر از ۲۰ درصد زارعین و باغداران در فصل آینده امکانات کشت و کار و نهال پروری را ندارند.

ساخت یک استراتیژی برای حل مشکلات نیازمندی عاجل کشاورزان و مالداران می‌باشد تا تسهیلاتی را به اسرع وقت برای آنان مهیا سازد. موانع و مشکلاتی که در ساختار سیستم زراعتی و مواد خوراکی موجود است، به زودترین فرصت برداشته شود. زنان و مردان کشاورز، تجار، کوچی‌ها، و مالداران اولویت‌های کلیدی و عمده را برای حل مشکلات عاجل و ساختار سکتور زراعت بیان نموده اند که در ذیل خلاصه شده است.

- برای کشاورزان آسیب‌پذیر به خاطر کشت و کار در موسم بعدی باید کمک‌های لازم صورت گیرد. در اثر بلند رفتن نرخ مواد خوراکی قبل از خرمن کردن و تصفیه حاصلات،

کشاورزان مجبور شدند که ذخایر و پس اندازهای ناچیزی را که برای خرید کود کیمیای و حتی غله جات جهت کشت نگهداری کرده بودند، به مصرف رسانند. بدون حمایت دولت، کشاورزان قادر به کشت و کار در فصل های بعدی نخواهند بود. که خود یک تأثیر منفی کلان بالای مصئونیت غذایی می تواند داشته باشد. البته لازم است که نیازمندی های کشاورزان مرد و زن به صورت مجزا مد نظر قرار گرفته شود، زیرا تقسیم کار بین آنها واضح است.

- پاسخ نیازمندی های مبرم کشاورزان باید شامل تغییرات ضروری در ساختار سکتور زراعت و در برگرنده ایجاد تسهیلات و تأمین روابط و تشکیل زیرساخت ها باشد. در این عرصه از تجربه های آموخته شده هفده سال گذشته در طرح و تطبیق اقدامات لازم باید استفاده گردد.

- حل مشکلات ساختاری که مانع تحول سکتور زراعت و مواد خوراکی می شود می تواند ضروریات مبرم و موضوعات انکشافی سکتور زراعت را در برگیرد. اقداماتی که در عرصه بهبود بازاریابی زراعت و زیرساخت ها صورت می گیرد نه تنها مشکلات ساختاری را حل می کند، بلکه می تواند مؤثریت بازاریابی، مصئونیت غذایی، و ادغام عمومی تولیدات زراعتی را نیز بهبود بخشد. انکشاف زیرساخت های بازار سبب اشتغال زایی برای تعدادی زیادی از خانواده های آسیب پذیر می شود که بخش بیشتری از موانع و مشکلات در زنجیره ارزش غذایی را رفع می کند. زنان زارع و زنانی که می خواهند تجارت کنند؛ درخواست جای مشخص زنان را در مارکیت ها دارند؛ تا بتوانند سهم و اشتراک بیشتری در زراعت و سیستم خوراکی داشته باشند.

- اطلاعات مربوط به کووید-۱۹ در حالی که در خصوص مردان موفقانه رسانده شده است اما برای زنان ناکام بوده است. اکثریت زنان معلومات و قایوی کووید-۱۹ را دریافت نکرده اند و اقدامات جدی جهت اطلاع رسانی برای زنان باید صورت گیرد.

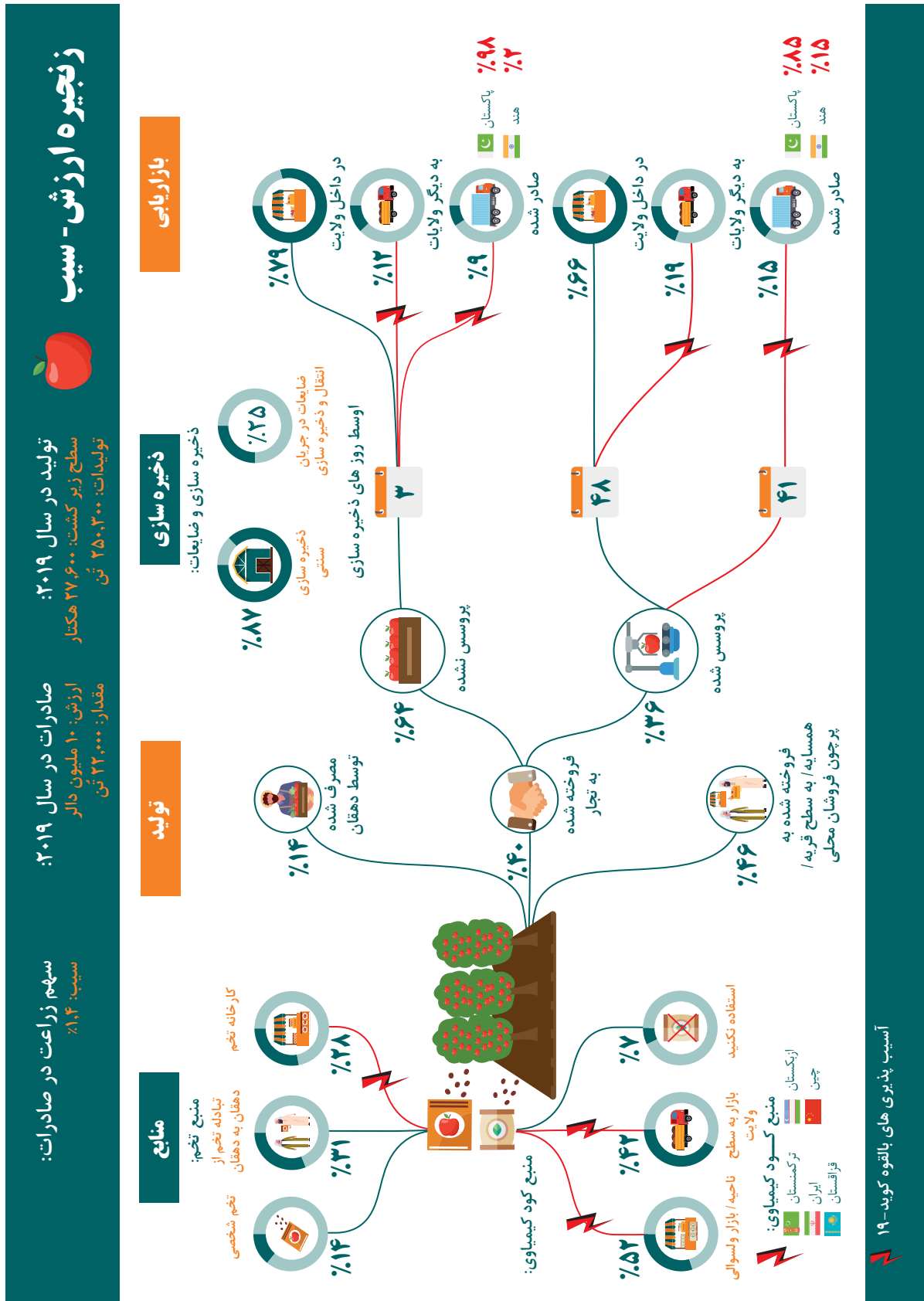
- چوپان ها و مرغداران یک سلسله اولویت های را برای حل چالش های عاجل و ساختاری اظهار نموده اند. زنان عمدتاً مشغول مرغداری و مالرداری در خانه می باشند و اقدامات که صورت می گیرد، باید تقسیم کار و نقش زن و مرد را به صورت واضح تفکیک نموده و آن را مد نظر قرار دهند.

- کوچی ها و طرز زندگی شان به علت ناامنی، خشک سالی های متواتر، و محدودیت دسترسی به علفزار ها در معرض خطر است. اکثریت کوچی ها مواشی خود را از دست داده اند و در کمپ های بدون امرار معیشت به سختی زندگی می کنند. تغییر در شیوه زندگی به مسکن گزینی برای کوچی ها کار پرچالش است و باید کوشش اعظمی صورت گیرد تا کوچی های نیز که می خواهند به کوچی گری ادامه دهند و یا مسکن گزین شوند کمک نمایند. این گزارش اولویت های عمده کوچی ها را بحث نموده است و اقدامات باید محتاطانه صورت گیرد تا دیگران آسیب پذیر نگردند.

- پاسخ به مشکلاتی که ارائه می گردد و ضمن اقداماتی که صورت می گیرد به اساس اسناد و مدارک و با در نظر داشت تقسیم کار بین زن و مرد صورت گیرد. البته وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری و سازمان خوراک و زراعت ملل متحد می تواند از تجارب هفده ساله در سکتور زراعت استفاده نمایند.

ضمیمه اول: لیست ولایات و ولسوالی‌های شامل ارزیابی

لیست ولایات و ولسوالی‌های شامل ارزیابی			
شماره	ولایت	تعداد	اسم ولسوالی‌ها
۱	کابل	۷	۱- پغمان، ۲- خاک جبار، ۳- چارآسیاب، ۴- سروبی، ۵- شکر دره، ۶- قره‌باغ، ۷- گل دره
۲	پنجشیر	۳	۱- عنابه، ۲- بازارک (مرکز)، ۳- آبشار
۳	وردک	۴	۱- جغتو، ۲- نرخ، ۳- جلریز، ۴- مرکز بهسود
۴	هرات	۸	۱- انجیل، ۲- شیندند، ۳- کروخ، ۴- زندجان، ۵- غوریان، ۶- پشتون زرغون، ۷- رباط سنگی، ۸- ادرسکن
۵	غور	۳	۱- فیروزکوه، ۲- طیواره، ۳- ساغر
۶	فراه	۵	۱- پشت‌رود، ۲- بالا بلوک، ۳- پشت کوه، ۴- بکوا، ۵- لش جوین
۷	بلخ	۷	۱- بلخ، ۲- شولگره، ۳- دهدادی، ۴- چمتال، ۵- نهر شاهی، ۶- خلم، ۷- دولت آباد
۸	فاریاب	۷	۱- پشتونکوت، ۲- خواجه سبزپوش، ۳- بلچراغ، ۴- قیصار، ۵- قرمل، ۶- شیرین تگاب، ۷- دولت آباد
۹	بدخشان	۱۴	۱- فیض آباد، ۲- ماه می، ۳- یفتل، ۴- کشم، ۵- بهارک، ۶- جرم، ۷- دارایم، ۸- شهر بزرگ، ۹- وردوج، ۱۰- ارغنجخوا، ۱۱- شغنان، ۱۲- اشکاشم، ۱۳- راغستان، ۱۴- کوهستان
۱۰	کندهار	۵	۱- شهر کندز، ۲- امام صاحب، ۳- علی آباد، ۴- خان آباد، ۵- چهار دره
۱۱	ننګرهار	۱۰	۱- خوگیانی، ۲- سرخ‌رود، ۳- جلال آباد، ۴- کامه، ۵- کوزکنر، ۶- گشته، ۷- رودات، ۸- بتی کوت، ۹- مومندره، ۱۰- غنی خیل
۱۲	کنر	۷	۱- اسد آباد، ۲- شیگل، ۳- وټاپور، ۴- چوکی، ۵- سرکنی، ۶- اسمار، ۷- منوگی
۱۳	کندهار	۸	۱- مرکز دند، ۲- دامن، ۳- ارغنداب، ۴- تختا پول، ۵- پنجوایی، ۶- سپینبولدک، ۷- زیره، ۸- میوند
۱۴	هلمند	۵	۱- لشکرگاه، ۲- ناد علی، ۳- نهرسراج، ۴- نوی بارکزی، ۵- گرمسیر
۱۵	زابل	۴	۱- قلات، ۲- شاجوی، ۳- شهر صفا، ۴- شینکی
۱۶	پکتیکا	۷	۱- یوسف خیل، ۲- جانی خیل، ۳- یحی خیل، ۴- ارگون، ۵- سروبی، ۶- مرکز، ۷- متاکن
۱۷	خوست	۶	۱- تنی، ۲- سپری، ۳- موسی خیل، ۴- زازی میدان، ۵- علی شیر، ۶- باک
۱۸	بامیان	۳	۱- ورس، ۲- کوه مرد، ۳- پکاولنگ
	مجموعه	۱۱۳	

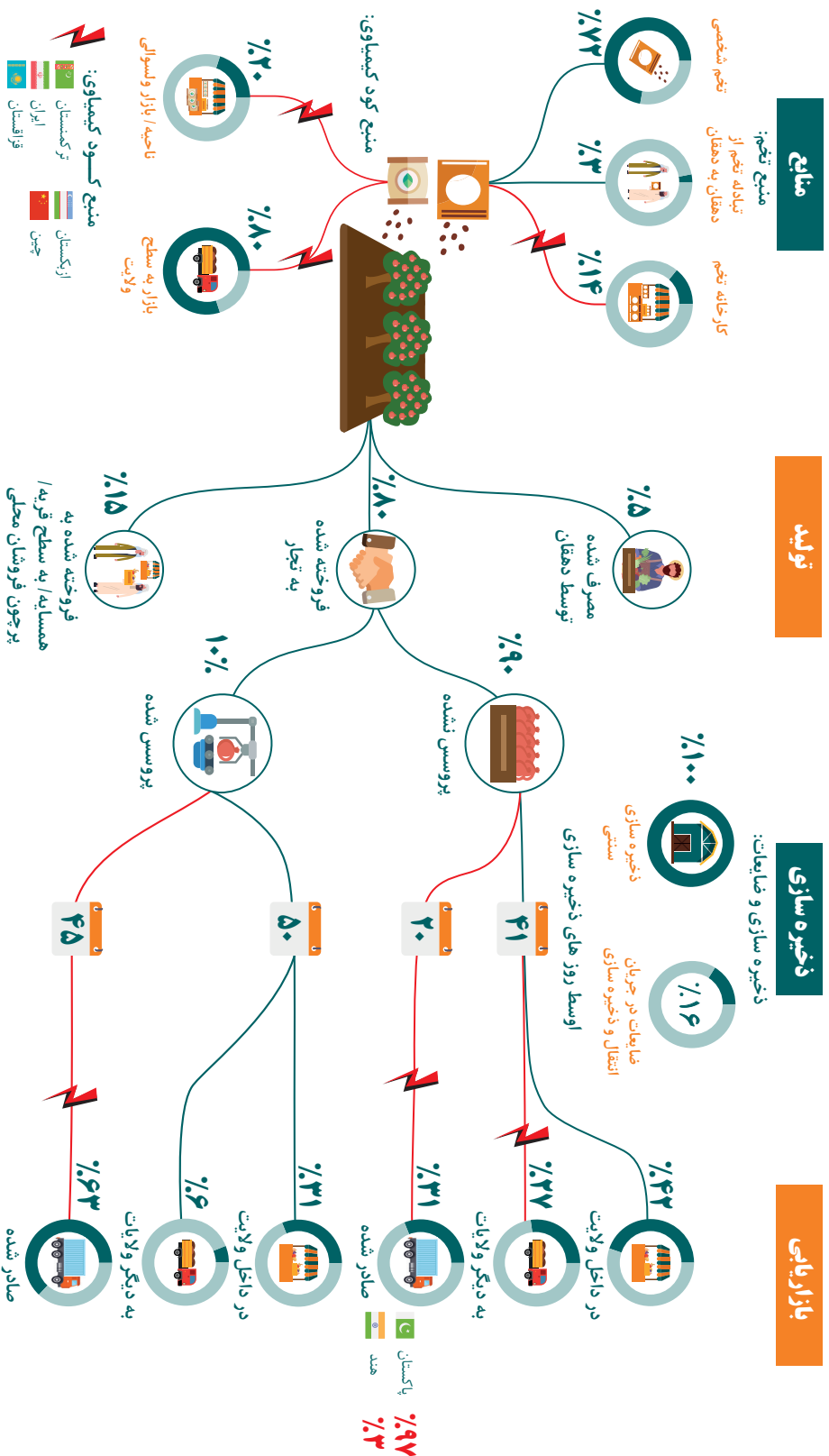
سهم زراعت در صادرات:
اثر تازه: ۳٪

صادرات در سال ۲۰۱۹:
ارزش: ۱۴.۸ میلیون دالر
مقدار: ۱۰۰۰ مټر

تولید در سال ۲۰۱۹:
سطح زیر کشت: ۱۸۰,۰۰۰ هکتار
توليدات: ۱۹۴,۵۰۰ ټن

زنجیره ارزش - افار

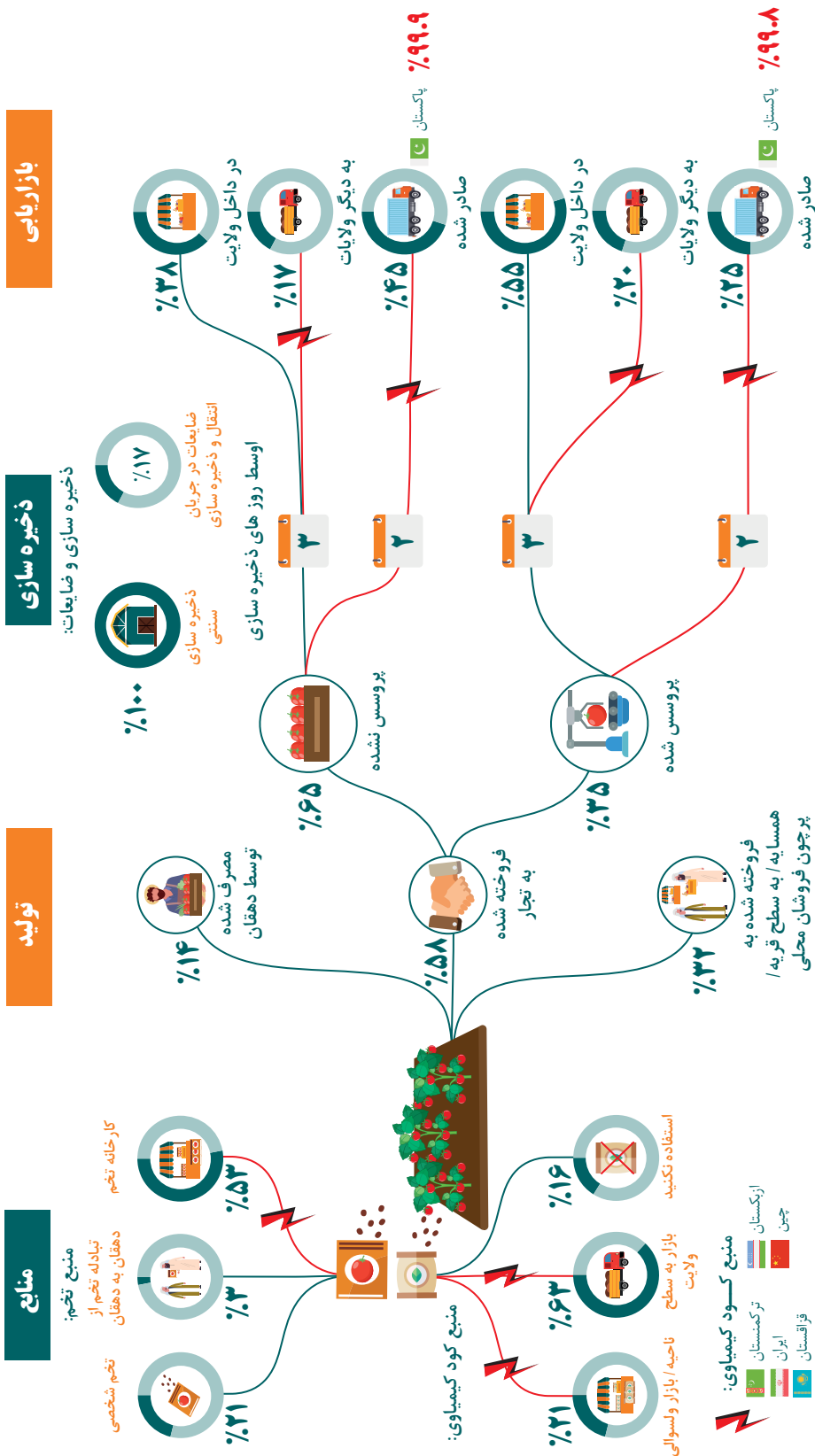
آسیب پذیری های بالقوه کوید-۱۹

زنجیره ارزش - بادانجان رومی

تولید در سال ۲۰۱۹: ۱۹۸۰۰ هکتار
سطح زیر کشت: ۳۸۵,۸۰۰ تن
تولیدات: ۳۸۵,۸۰۰ تن

صادرات در سال ۲۰۱۹: ۲۴,۱ میلیون دلار / ۱۷۴,۶۰۰ تن
تازه: ۳,۳٪
پروسس شده: ۱,۷ میلیون دلار / ۱۲,۳۲۰ تن

سهم زراعت در صادرات: ۳,۳٪
تازه: ۳,۳٪
پروسس شده: ۰,۲٪

آسیب پذیری های بالقوه کوید-۱۹

www.fao.org/afghanistan

@FAOAFGHANISTAN

